

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet samt till lagen om ändring av järnvägslagen och lagen om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det skall stiftas en lag om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet. Stiftandet av lagen utgör ett led i revideringen av lagstiftningen om järnvägstrafik. I lagen anges behörighetsvillkoren för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter som direkt påverkar trafiksäkerheten i järnvägstrafiken. Med behörighetsvillkor avses den hälsa, utbildning och övriga kompetens som de som sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall ha för att vara lämpliga att sköta uppgifterna. Det finns uppskattningsvis 5 000 sådana personer, och största delen av dem är anställda hos VR-koncernen. I lagen bestäms också om den utbildning som skall ordnas med tanke på trafiksäkerhetsuppgifter samt om bedömning av hälsotillståndet hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter och om bedömningsförfarandet. På privata spår- anläggningar som är anslutna till det statliga bannätet skall lagen tillämpas på det sätt som särskilt bestäms i lagen.

Genom lagen bemyndigas Banförvaltningscentralen, som är järnvägsmyndighet, att meddela närmare föreskrifter om kraven på hälsotillståndet hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter och om bedömningen av kraven samt om de medicinska grunderna och metoderna för bedömning av hälsotillståndet.

Järnvägsföretag, internationella sammanslutningar av järnvägsföretag och företag

som utövar banhållning skall utfärda ett kompetensbevis för den som uppfyller behörighetsvillkoren för en trafiksäkerhetsuppgift. De skall föra ett kompetensregister över anställda hos dem i vilket uppgifter om kompetens för dem som sköter i lagen avsedda trafiksäkerhetsuppgifter registreras. Lagens bestämmelser om kompetensbeviset och kompetensregistret skall tillämpas från början av år 2007, då godstrafiken på järnvägarna öppnas för konkurrens i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

I järnvägslagen företas vissa smärre ändringar som närmast föranleds av ikraftträdandet av förvaltningslagen och den nya språklagen. Till lagen fogas dessutom en ny bestämmelse om hälsotillståndskrav och ådersvillkor samt övriga krav för dem som sköter andra än i lagen om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet avsedda uppgifter som påverkar säkerheten i järnvägs-systemet. Till lagen fogas också en bestämmelse med stöd av vilken Banförvaltningscentralen av särskilda skäl kan bevilja dispens i fråga om behörighetsvillkoren om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet föreslås vissa smärre ändringar som närmast föranleds av ikraftträdandet av förvaltningslagen och den nya språklagen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2005.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläge.....	4
2.1. Lagstiftningen i Finland.....	4
2.2. Lagstiftningen i andra nordiska länder	4
2.2.1. Sverige	4
2.2.2. Norge.....	4
2.2.3. Danmark	5
2.3. Europeiska gemenskapens lagstiftning	5
2.4. Bedömning av nuläget	5
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	6
3.1. Behörighetsvillkor	6
3.2. Bedömning av hälsotillståndet.....	6
3.3. Tillsyn	7
4. Propositionens verkningar	7
4.1. Ekonomiska verkningar	7
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	7
5. Beredningen av propositionen	7
DETALJMOTIVERING	8
1. Lagförslag	8
1.1. Lag om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet	8
1 kap. Allmänna bestämmelser	8
2 kap. Behörighetsvillkor för trafiksäkerhetsuppgifter	9
3 kap. Kompetens och kompetensregister	16
4 kap. Särskilda bestämmelser	20
1.2. Järnvägslagen.....	22
1.3. Lagen om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet	23
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter	24
3. Ikraftträdande	25
4. Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning	25
LAGFÖRSLAGEN	26
om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet	26
om ändring av järnvägslagen	32
om ändring av lagen om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet	33
BILAGA.....	35

PARALLELLTEXTER	35
om ändring av järnvägslagen	35
om ändring av lagen om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägs-	
systemet	38

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Stiftandet av lagen om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet utgör ett led i revideringen av lagstiftningen om järnvägstrafik. I lagen föreslås bestämmelser om den kompetens som krävs av dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter i järnvägstrafiken. I samband med stiftandet av järnvägslagen (198/2003) konstaterades det att det behövs en särskild lag om kompetens. I avsaknad av annan lagstiftning har kompetensen för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter angetts genom beslut av Banförvaltningscentralen. Avsikten är att kvarhålla merparten av de befintliga system som redan används och som Banförvaltningscentralen utformat i egenkap av järnvägsmyndighet.

Vid beredningen av lagen har hänsyn också tagits till kraven enligt grundlagen, bl.a. genom att normnivån i fråga om behörighetsvillkoren har höjts.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftningen i Finland

I 26 § järnvägslagen anges de grundläggande kraven på kompetens för dem som arbetar med trafiksäkerhetsuppgifter. Enligt paragrafen skall de som arbetar med uppgifterna till sitt hälsotillstånd, sin utbildning och sin övriga kompetens vara lämpliga att sköta uppgifterna.

Med stöd av 6 § lagen om statens bannät, banhållningen och användningen av bannätet (21/1995, nedan bannätslagen), som upphävts genom järnvägslagen, har Banförvaltningscentralen meddelat närmare föreskrifter om uppgiftsbaserade hälsotillståndskrav samt utbildnings- och andra behörighetsvillkor för dem som sköter uppgifter som direkt påverkar trafiksäkerheten. Med stöd av övergångsbestämmelserna i järnvägslagen skall föreskrifterna alltså tillämpas utan ändringar tills något annat föreskrivs om tillämpningen av dem.

2.2. Lagstiftningen i andra nordiska länder

2.2.1. Sverige

I Sverige har det stiftats en lag om säkerhet på järnvägen (*Järnvägssäkerhetslagen SFS 1990:1157*) och med stöd av lagen har det utfärdats en förordning om säkerhet i spårbunden trafik (*Förordning om säkerhet vid järnväg, tunnelbana och spårväg SFS 1990:1165*).

I lagen sägs att arbetsuppgifter av betydelse för säkerheten får utföras endast av den som med hänsyn till yrkeskunnande, hälsotillstånd och personliga förhållanden i övrigt anses lämplig. Järnvägstyrelsen kan med stöd av förordningen meddela närmare föreskrifter om behörighetsvillkoren och bevilja avvikelser från dem.

Järnvägstyrelsen har meddelat föreskrifter om kraven på hälsotillståndet hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter och om utbildning.

2.2.2. Norge

I Norge har det stiftats en järnvägslag (*Lov om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (Jernbaneloven) LOV-1993-06-11-100*), genom vilken trafikministeriet har bemyndigats att utfärda bestämmelser om bl.a. behörighetsvillkoren för personal som bedriver järnvägstrafik. Trafikministeriet har med stöd av lagen utfärdat en föreskrift som gäller tillstånd för drift av järnvägstrafik och tillgång till bannätet. Närmare krav på kompetens har angetts genom separata föreskrifter.

Järnvägsmyndigheten Statens jernbanetilsyn har meddelat närmare föreskrifter om hälsotillståndskraven för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter och om utbildning. Statens jernbanetilsyn kan bevilja avvikelser från föreskrifterna. Ämbetsverket har också utfärdat ett beslut om villkoren för järnvägsverksamheten.

2.2.3. Danmark

I Danmark har det också stiftats en lag om säkerheten på järnvägar (*Lov om jernbanesikkerhed (Jernbanesikkerhedsloven) LOV nr 336 af 01/05/1996*). Järnvägsmyndigheten Jernbanestyrelsen har med stöd av lagen meddelat föreskrifter om säkerheten i järnvägstrafiken.

I lagen åläggs Jernbanestyrelsen att övervaka att de som sköter trafiksäkerhetsuppgifter har behövligt hälsotillstånd och yrkesmässig kompetens. I lagen anges också grundläggande krav i fråga om hälsotillståndet hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter.

I Danmark har det också stiftats en allmän lag om järnvägsverksamheten (*Lov om jernbanevirksomhed m.v. LOV nr 289 af 18/05/1998*), med stöd av vilken trafikministeriet har utfärdat närmare bestämmelser om bl.a. utbildningen för personer som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. Dessutom har Jernbanestyrelsen meddelat närmare föreskrifter om kraven på hälsotillståndet för personer som sköter trafiksäkerhetsuppgifter (*BEK nr 510 af 20/06/2002 om helbredskrav på jernbaneområdet*). Jernbanestyrelsen kan bevilja avvikelser från kraven på hälsotillståndet.

2.3. Europeiska gemenskapens lagstiftning

Europeiska gemenskapernas kommission bereder tekniska specifikationer för driftskompatibiliteten vilka meddelas i fråga om kompetens för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter på statens bannät. De tekniska specifikationerna för driftskompatibiliteten baserar sig på rådets direktiv 96/48/EG om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet för höghastighetståg, nedan driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/16/EG om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet för konventionella tåg, nedan driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg, samt bilagorna III till direktiven. I Finland har driftskompatibilitetsdirektiven genomförts huvudsakligen genom lagen om

driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet (561/2002), nedan driftskompatibilitetslagen och statsrådets förordning (765/2002), som utfärdats med stöd av lagen, nedan driftskompatibilitetsförordningen. Behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetspersonalen inom järnvägssystemet hör dock inte till tillämpningsområdet för lagen och förordningen om driftskompatibilitet hos järnvägssystemet. Bestämmelser om behörighetsvillkoren föreslås i den nya lagen om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet. För järnvägssystemet för höghastighetståg har tekniska specifikationer för driftskompatibiliteten redan delvis utfärdats genom Europeiska kommissionens beslut 2002/730—735/EG och genomförts nationellt i enlighet med kraven enligt driftskompatibilitetslagen genom Banförvaltningscentralens beslut, som utfärdats med stöd av lagens 3 § 2 mom. Motsvarande tekniska specifikationer för driftskompatibiliteten för järnvägssystemet för konventionella tåg bereds under de närmaste åren. På grund av detaljrikedomen genomförs de genom statsrådets förordning till den del de gäller kompetensen för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter.

Europeiska gemenskapernas kommission har den 3 mars 2004 lagt fram ett förslag till EU:s tredje järnvägspaket. I paketet ingår ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om behörighetsprövning av tågpersonal som är nödvändig för framförandet av lok och tåg på gemenskapens järnvägsnät [KOM(2004) 142, slutlig]. Syftet med direktivet är att förenhetliga behörighetskraven för lokförare i medlemsstaterna och att införa ett enhetligt förfarande för utfärdande av bevis.

2.4. Bedömning av nuläget

Med trafiksäkerhetsuppgifter avses uppgifter som direkt påverkar trafiksäkerheten i järnvägstrafiken. De allmänna behörighetsvillkoren samt kraven i fråga om utbildning och hälsotillstånd sammanfaller till största delen i de nordiska länderna.

Innehållet i de övriga nordiska ländernas föreskrifter om behörighetsvillkoren för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter motsvarar i hög grad Banförvaltningscentralens fö-

reskrifter om behörighetsvillkoren. I avsaknad av lagstiftning om kompetens har behörighetsvillkoren i fråga om järnvägstrafik hittills angetts genom Banförvaltningscentralens myndighetsbeslut eller föreskrifter.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

I den nya lagen om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet finns bestämmelser om behörighetsvillkoren för dem som sköter sådana trafiksäkerhetsuppgifter på statens järnväg som direkt påverkar trafiksäkerheten. I lagen bestäms också om utbildning för dessa uppgifter och om bedömning av hälsotillståndet hos dem sköter uppgifterna och om bedömningsförfarandet. I lagen bestäms vidare om ansvar i anslutning till behörighetsvillkoren, dispens i fråga om behörighetsvillkoren, myndighetstillsyn samt om sökande av ändring i myndighetsbeslut. I fråga om kompetensen för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter på privata spåranläggningar som anslutits till statens bannät skall lagen tillämpas så som bestäms särskilt i lagen.

Banförvaltningscentralen, som är järnvägsmyndighet, bemyndigas att i fråga om trafiksäkerhetsuppgifter meddela närmare föreskrifter om hälsotillståndskraven och bedömningen av dem samt om grunderna och metoderna för medicinsk bedömning av hälsotillståndet.

Järnvägsföretag, internationella sammanslutningar av järnvägsföretag och företag som utövar banhållning skall också utfärda ett kompetensbevis för den som uppfyller behörighetsvillkoren för en trafiksäkerhetsuppgift. Vart och ett av dem skall för sin del registrera kompetensbevisen i ett kompetensregister som det för. Närmare bestämmelser om förfarandet utfärdas med stöd av lagen genom förordning av statsrådet.

3.1. Behörighetsvillkor

Med behörighetsvillkor avses allmänna behörighetsvillkor för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter, uppgiftsbaserade krav på kompetens som förutsätts för en trafiksäkerhetsuppgift och krav på hälsotillståndet.

Som allmänna behörighetsvillkor anges en

persons allmänna lämplighet för trafiksäkerhetsuppgiften samt krav på språkkunskap och ålder. Som uppgiftsbaserade krav på kompetens anges den utbildning som förutsätts för trafiksäkerhetsuppgiften samt giltig uppgiftsbaserad kompetens för uppgiften. Som hälsotillståndskrav anges de allmänna och särskilda krav på hälsotillståndet som förutsätts för trafiksäkerhetsuppgiften.

Endast läroanstalter som godkänts av Banförvaltningscentralen skall få ge utbildning för trafiksäkerhetsuppgifter. Banförvaltningscentralen skall också godkänna utbildningsprogrammen för trafiksäkerhetsuppgifter. Utbildningsprogrammen skall utformas för de uppgiftshelheter som trafiksäkerhetsuppgifterna förutsätter. En godkänd studieprestation enligt utbildningsprogrammet ger uppgiftsbaserad kompetens för de uppgifter som anges i utbildningsprogrammet. Personen skall upprätthålla sin uppgiftsbaserade kompetens bl.a. genom att delta i en repetitionsutbildning som ordnas under bestämda år. Repetitionsutbildning skall få ges av ovan nämnda läroanstalter eller sådana i trafiksäkerhetsfrågor insatta personer som Banförvaltningscentralen har godkänt för uppgiften.

Ett företag, en sammanslutning eller ett annat samfund som avses i lagen skall i sin verksamhet svara för att de uppgiftsbaserade behörighetsvillkoren enligt lagen iakttas vid utförandet av trafiksäkerhetsuppgifter.

Banförvaltningscentralen skall av särskilda skäl kunna bevilja dispens i fråga om behörighetsvillkoren, förutsatt att dispensen inte äventyrar säkerheten i järnvägstrafiken.

3.2. Bedömning av hälsotillståndet

Hälsotillståndet hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall bedömas genom hälsoundersökningar. Hälsoundersökning skall utföras innan en person börjar arbeta med en trafiksäkerhetsuppgift, som periodiska hälsoundersökningar under bestämda år och dessutom alltid i en situation då personens hälsotillstånd kräver det. Endast av Banförvaltningscentralen godkända yrkesutbildade personer inom företagshälsovården skall få utföra hälsoundersökningar av personer som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. Den hälsomässiga lämpligheten hos den som sköter en tra-

fiksäkerhetsuppgift skall bedömas i ett läkarutlåtande på basis av resultaten av en hälsoundersökning. Endast av Banförvaltningscentralen godkända sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen skall få bedöma resultaten av hälsoundersökningar av dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter och ge lämplighetsutlåtanden.

3.3. Tillsyn

Banförvaltningscentralen skall övervaka att behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgifter iakttas. Banförvaltningscentralen skall också övervaka den verksamhet som utövas av läroanstalter och personer som ger repetitionsutbildning samt yrkesutbildade personer inom företagshälsovården och sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen vilka godkänts av Banförvaltningscentralen.

De som sköter trafiksäkerhetsuppgifter och de instanser som godkänts av Banförvaltningscentralen skall lämna Banförvaltningscentralen sådan information som ämbetsverket behöver för dess tillsynsuppgift. I lagen bestäms också om den ovan nämnda verksamhetsutövarens skyldighet att lämna Banförvaltningscentralen den information som behövs och är oundgänglig för ämbetsverkets tillsynsuppgift.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Genom förslaget anges behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgifter i järnvägstrafiken. Avsikten är att innehållet i villkoren till största delen skall motsvara de nuvarande kraven. Förslaget har inte några särskilda ekonomiska verkningar, men det har i viss mån verkningar för Banförvaltningscentralens omkostnader. Förslaget beräknas likaså ha obetydliga ekonomiska verkningar för VR-koncernen och andra aktörer som avses i lagen. Dessa aktörer kan dock i fortsättningen åsamkas vissa merkostnader för utfärdande av kompetensbevis och för grundande och förande av register. Merkostnader kan upp-

komma även i samband med verkställandet av de tekniska specifikationer för driftskompatibiliteten som gäller kraven på hälsotillstånd och kompetens hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter, och som för närvarande bereds av kommissionen.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Förslaget har inte några betydande verkningar i fråga om organisation eller personal. Banförvaltningscentralen kan till största delen sköta de uppgifter som avses i lagen med sin nuvarande personal. För erhållande av tillräcklig trafikmedicinsk sakkunskap bör det vid Banförvaltningscentralen i framtiden eventuellt inrättas en tjänst som sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen. I dagens läge finns det inte alls någon medicinsk sakkunskap vid ämbetsverket. Banförvaltningscentralen har anlitat de sakkunnigläkare den godkänt som sakkunniga bl.a. för att bevilja dispens och utöva tillsyn.

Verkningarna utvärderas på nytt i samband med att en myndighet som övervakar säkerheten inom järnvägstrafiken grundas hösten 2006.

5. Beredningen av propositionen

Förslaget har beretts som tjänsteuppdrag vid kommunikationsministeriet och Banförvaltningscentralen. I februari 2003 och mars 2004 ordnades ett diskussionsmöte om förslaget för VR-koncernens representanter och för personalorganisationerna inom järnvägstrafiken, vilka också bereddes tillfälle att avge utlåtande i december 2003. Även centrala myndigheter deltog i diskussionsmötet i mars 2004. Dessutom begärdes utlåtande om förslaget av justitieministeriet, undervisningsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, dataombudsmannen, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, VR-Group Ab, Finlands Hamnförbund, Rautatiemuseoiden ja -harrastajien liitto samt personalorganisationerna inom järnvägstrafiken.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte.* I paragrafen anges lagens syfte. Syftet med lagen är att främja trafiksäkerheten i järnvägssystemet och förenhetliga behörighetsvillkoren för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. Alla som sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall ha i lagen avsedd kompetens för trafiksäkerhetsuppgifter.

2 §. *Lagens tillämpningsområde.* I paragrafen anges lagens tillämpningsområde. Lagen skall tillämpas på behörighetsvillkoren för dem som på statens bannät sköter trafiksäkerhetsuppgifter som direkt påverkar trafiksäkerheten i järnvägssystemet. Trafiksäkerhetsuppgifter definieras i 3 §. Behörighetsvillkoren definieras i 26 § järnvägslagen, där det sägs att med behörighetsvillkor avses det hälsotillstånd, den utbildning och den övriga kompetens som förutsätts för att de som sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall vara lämpliga för uppgifterna.

Lagen skall också tillämpas på den utbildning som ges för dessa uppgifter samt på bedömning av hälsotillståndet hos dem som sköter uppgifterna. Statens bannät definieras i 2 § 2 punkten järnvägslagen.

Lagen skall dessutom tillämpas på kompetensen hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter på privata spåranläggningar som anslutits till statens bannät, om trafiksäkerhetsuppgifterna på en privat spåranläggning direkt påverkar trafiken på statens bannät.

Med privata spåranläggningar avses spåranläggningar enligt 2 § 11 punkten järnvägslagen. Med uppgifter som direkt påverkar trafiken på statens bannät avses transport av rullande materiel på s.k. rangerbangårdar mellan statens bannät och de privata spåranläggningarna eller annan motsvarande trafik mellan statens bannät och en privat spåran-

läggning.

På ovan beskrivna avsnitt av privata spåranläggningar skall lagen tillämpas också vid bangårdsarbete och på tågbesättningen i rullande materiel samt på trafikledning, om uppgifterna direkt hänför sig till trafiken på statens bannät eller till reguljär tågtrafik som sträcker sig från statens bannät till en privat spåranläggning. Lagen tillämpas inte på den interna trafiken uteslutande för en privat spåranläggningsinnehavare eller en annan instans som använder en privat spåranläggning eller på sådan trafik som klart är en del av en sådan instans verksamhet som inte ansluter sig till järnvägstrafiken. Säkerhetskraven för sådan trafik och trafikering definieras i första hand i arbetarskyddslagstiftningen.

Privata spåranläggningar enligt lagen är i första hand fabrikkspår i industriföretagens besittning samt kommunägda hamnspår. Metrobanor eller smalspåriga museijärnvägar omfattas däremot inte av lagens tillämpningsområde.

3 §. *Trafiksäkerhetsuppgift.* I lagen föreslås en definition av trafiksäkerhetsuppgift. Definitionen är central med tanke på lagen. Med trafiksäkerhetsuppgift avses en i 26 § järnvägslagen avsedd uppgift som utförs i järnvägssystemet och som direkt påverkar trafiksäkerheten.

För att en uppgift skall uppfylla villkoren för en trafiksäkerhetsuppgift skall den direkt påverka trafiksäkerheten i järnvägstrafiken. Sådana uppgifter som utförs i järnvägssystemet och som indirekt påverkar säkerheten i järnvägstrafiken betraktas således inte som trafiksäkerhetsuppgifter enligt denna lag.

Direkta trafiksäkerhetsuppgifter enligt paragrafen är trafiksäkerhetsuppgifter som avses i 7 § 2 mom. 1–4 punkten.

4 §. *Verksamhetsutövarens ansvar.* I paragrafen anges verksamhetsutövarens ansvar i anslutning till behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgifter.

Verksamhetsutövaren skall i sin verksamhet svara för att anställda eller personer som

deltar i verksamheten uppfyller behörighetsvillkoren enligt denna lag och att kraven enligt lagen även i övrigt uppfylls i verksamheten. Med verksamhetsutövare avses arbetsgivarna för personer som sköter trafiksäkerhetsuppgifter samt sådana andra instanser i vilkas verksamhet deltar personer som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. Verksamhetsutövare är i 2 § 1 punkten järnvägslagen avsedda järnvägsföretag och internationella sammanslutningar av järnvägsföretag, i 10 punkten avsedda sammanslutningar som bedriver museitrafik, företag och samfund som verkar på i 11 punkten avsedda privata spåranläggningar samt i 37 § avsedda företag som utövar banhållning.

Verksamhetsutövaren skall särskilt svara för att anställda eller personer som deltar i verksamheten och som sköter trafiksäkerhetsuppgifter har den uppgiftsbaserade kompetens som förutsatts för uppgifterna. Med kompetens avses allmän kompetens, uppgiftsbaserad kompetens och hälsotillstånd. Förutom att verksamhetsutövaren skall svara för att behörighetsvillkoren uppfylls skall verksamhetsutövaren också svara för att de som sköter trafiksäkerhetsuppgifter även i övrigt uppfyller de krav som ställts. Verksamhetsutövaren skall sköta anordnandet av i lagen avsedd utbildning och hälsoundersökningar för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. De som sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall för egen del se till att de deltar i den utbildning som verksamhetsutövaren ordnar och genomgår föreskrivna hälsoundersökningar. Verksamhetsutövaren skall dessutom se till att de som sköter trafiksäkerhetsuppgifter har beviljats kompetensbevis eller eventuell dispens i fråga om trafiksäkerhetsuppgifter i enlighet med denna lag.

2 kap. **Behörighetsvillkor för trafiksäkerhetsuppgifter**

5 §. *Grunderna för behörighetsvillkoren.* I paragrafen anges grunderna för behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgifter.

I 1 mom. anges de allmänna behörighetsvillkoren för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. Personen skall vara lämplig att arbeta med en trafiksäkerhetsuppgift. Vid bedömning av lämpligheten beaktas bl.a. sådan

utbildning, erfarenhet, färdighet och sådana personliga egenskaper hos arbetstagaren som har betydelse för skötseln av trafiksäkerhetsuppgifter. Personen skall särskilt till sina personliga psykologiska egenskaper vara lämplig att arbeta med trafiksäkerhetsuppgifter. Med psykologiska egenskaper avses här i synnerhet sådana faktorer hos personen som förmåga, personlighet och inställning som är av betydelse i trafiksäkerhetsuppgifterna. Lämpligheten bedöms genom personintervjuer eller person- eller lämplighetsbedömningsundersökningar. Undersökningar utförs i synnerhet när det gäller personer som anställs för uppgifter enligt 7 § 2 mom. 1-3 punkten. Personens lämplighet för en trafiksäkerhetsuppgift bedöms innan han eller hon börjar arbeta med trafiksäkerhetsuppgiften. Lämpligheten att arbeta med en trafiksäkerhetsuppgift skall vid behov kunna bedömas på nytt också då en person redan arbetar med en sådan uppgift. Förnyad bedömning kan komma i fråga t.ex. när en person övergår till en annan trafiksäkerhetsuppgift. Lämpligheten skall alltid bedömas för varje uppgift. Vid person- och lämplighetsbedömningstest skall lagen om integritetsskydd i arbetslivet (477/2001) iakttas.

När tester utförs skall tillförlitliga testmetoder användas. De som utför testerna skall vara legitimerade psykologer insatta i arbets- och organisationspsykologi och speciellt i personbedömning. För att säkra högklassiga och felfria lämplighetsbedömningsundersökningar skall den som utför undersökningarna vara väl insatt i och ha praktisk erfarenhet av bedömningar av psykologiska uppgifter som krävs av dem som är verksamma i trafiksäkerhetsyrken.

Den som sköter en trafiksäkerhetsuppgift skall dessutom i enlighet med 9 § till sitt hälsotillstånd vara lämplig för uppgiften. Lämplighet beträffande hälsotillståndet bedöms genom en hälsoundersökning enligt 12 §.

Personen skall också ha tillräckliga kunskaper i det språk som används inom skötseln av trafiken. Kravet på språkkunskap för personer i trafiksäkerhetsuppgifter är goda kunskaper i finska språket. Annan språkkunskap kan förutsättas vid behov med beaktande av bl.a. bestämmelserna i den förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 21 § 1

mom.

De som sköter trafiksäkerhetsuppgifter enligt lagen omfattas inte av språklagens (423/2003) tillämpningsområde. Deras uppgifter omfattar inte sådana tjänster för allmänheten som avses i språklagen.

På grund av trafiksäkerhetsuppgifternas ansvarsfullhet är ålderskravet minst 18 och högst 65 år. De som sköter trafiksäkerhetsuppgifter bär ett stort ansvar inte bara för sin egen utan också för andras säkerhet.

I trafiksäkerhetsuppgifter enligt 7 § 2 mom. 1–4 punkten gäller enligt 2 mom. att de som sköter uppgifterna skall ha uppgiftsbaserad kompetens enligt 7 § 4 mom. Närmare bestämmelser om den uppgiftsbaserade kompetensen finns i 7 och 8 §. För dem som sköter uppgifter som hör till en installatör av säkerhetsanordningar förutsätts inte uppgiftsbaserad kompetens enligt denna lag. Utbildningskravet för dem är yrkesexamen för installatör av säkerhetsanordningar enligt utbildningsstyrelsens föreskrifter. Utbildningsstyrelsen utfärdade den 12 februari 2001 ett beslut om grunderna för yrkesexamen för installatör av säkerhetsanordningar i spårbinden trafik. Behörighetsvillkoren för elarbete definieras i handels- och industriministeriets beslut av den 5 juli 1996 om arbeten inom elbranschen. Utbildningen av installatörer för säkerhetsanordningar är inte trafiksäkerhetsutbildning enligt denna lag. Den som arbetar som installatör av säkerhetsanordningar kan dock också utföra i 7 § 2 mom. 4 punkten avsedda uppgifter som tryggar och säkrar trafiken vid banarbeten. En installatör som arbetar med dessa uppgifter skall ha uppgiftsbaserad kompetens enligt 7 § 4 mom.

En person som sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall dessutom uppfylla hälsotillståndskraven enligt lagen. I 9, 10 och 12 § föreslås närmare bestämmelser om hälsotillståndskraven. Också den som arbetar som installatör av säkerhetsanordningar skall uppfylla hälsotillståndskraven enligt lagen.

6 §. *Godkännande av läroanstalt.* Banförvaltningscentralen skall som anordnare av i lagen avsedd utbildning godkänna ett sådant bolag eller annat samfund (*läroanstalt*) som ger trafiksäkerhetsutbildning och vars utbildare har den goda yrkeskunskap om järnvägssystemet som förutsätts för utbildnings-

uppgiften. Endast de utbildare som både pedagogiskt och yrkesmässigt behärskar det som de lär ut får arbeta som utbildare vid läroanstalten. I utbildarnas yrkeskunskap bör ingå färdigheter att ge teoriundervisning som krävs för trafiksäkerhetsuppgiften och förmåga att ha hand om den arbetshandledning och arbetspraktik som förutsätts för uppgiften. Utbildningen skall genomföras med ändamålsenligt undervisningsmaterial. VR Utbildningscentralen är för närvarande den enda av Banförvaltningscentralen godkända läroanstalten som ger trafiksäkerhetsutbildning i Finland. Utbildningscentralen hör till VR-koncernen. Efter lagens ikraftträdande fortsätter VR Utbildningscentralen som en läroanstalt som avses i lagen.

7 §. *Utbildningsprogram samt kompetens som motsvarar utbildningen.* I paragrafen föreslås närmare bestämmelser om utbildningsprogrammen för trafiksäkerhetsuppgifterna och om den uppgiftsbaserade kompetens som motsvarar utbildningen.

Med stöd av 1 mom. skall Banförvaltningscentralen godkänna utbildningsprogrammen för trafiksäkerhetsuppgifter. I utbildningsprogrammet skall ingå åtminstone järnvägssystemets grunder, de bestämmelser och föreskrifter som skall tillämpas i uppgifterna samt introduktion i uppgifterna enligt utbildningsprogrammet. Avsikten är att de utbildningsprogram för trafiksäkerhetsuppgifter som godkänts av Banförvaltningscentralen och som motsvarar gällande praxis skall kvarstå oförändrade.

I 2 mom. anges de uppgiftshelheter för vilka utbildningsprogram ordnas. Avsikten är inte att de nuvarande utbildningsprogrammen skall ändras genom lagen.

Med framförande av rullande materiel avses framförande av tåg, enskilt lok eller annan genom egen maskindrift rörlig enhet. Med övriga trafiksäkerhetsuppgifter vid bangårdsarbete och i rullande materiel avses uppgifter med växling och rangering som utförs på bangården eller i rullande materiel. Med växling avses att vagnar och vagngrupper rör sig på bannätet som annat än tåg. Rangering av ett tåg sker också genom växlingsarbete, och uppgifter i anslutning till det är genomgång av vagnarnas och tågets körskick inför resa samt kontroll och provning

av bromsar. Med trafikledning avses tryggande av järnvägstrafiken och de rutter som används på trafikplatsen, mellan trafikplatserna eller på hela banavsnitt. Säkring av rutterna är en del av trafikledningen. Trafikledning omfattar förutom säkring av rutterna även information om omständigheter som undantagsvis påverkar tågets färd samt utfärdande av avgångstillstånd för tåg. Trafikledningen inrymmer också överlåtelse av spår eller banavsnitt för andra ändamål än egentlig trafik. Sådan verksamhet är bl.a. banarbete som förutsätter trafikledningens tillstånd.

Med banarbete avses arbete som påverkar bankonstruktionerna, säkerhetsanordningarnas funktion eller annars förutsättningarna för trafik. Banarbeten utförs vanligen genom ett förfarande där järnvägstrafiken avbryts på ett nödvändigt banområde och området överläts för banarbete.

Med uppgifter som tryggar och säkrar trafiken vid banarbete avses uppgifter som utförs när arbetet förbereds och under arbetenas gång och som syftar till att säkerställa trafiksäkerheten.

Ett utbildningsprogram skall vid behov kunna begränsas till bara en del av uppgiftshelheterna enligt 2 mom. Det kan bli aktuellt att begränsa utbildningsprogrammet t.ex. i sådana fall då de som sköter trafiksäkerhetsuppgifter behöver tilläggsutbildning på grund av nya krav i uppgifterna eller annars. Ett utbildningsprogram kan också begränsas, om uppgiftshelheten kräver det, varvid bl.a. utbildning för transport av rörligt materiel vid behov kan ges i form av utbildning för en bestämd form av rörligt materiel.

Banförvaltningscentralen kan också för trafik på privata spåranläggningar godkänna utbildningsprogram som anpassats till kvaliteten och omfattningen av trafiken på de privata spåranläggningarna. När trafiksäkerhetsuppgifter sköts på industriföretags, hamnars eller andra privata spåranläggningsinnehavares rangelbangårdar för privata spåranläggningar eller statens bannät eller på andra motsvarande spåranläggningar skall det inte förutsättas att de som sköter uppgifterna har genomgått ett utbildningsprogram enligt 7 § 2 mom. I utbildningen skall dock alltid beaktas att trafiksäkerheten i järnvägstrafiken inte äventyras.

En studieprestation som följer utbildningsprogrammet och godkänns av läroanstalten ger enligt 4 mom. kompetens för de uppgifter som definierats i utbildningsprogrammet. En person kan då utföra bara de trafiksäkerhetsuppgifter för vilka han eller hon har kompetens enligt momentet.

8 §. *Giltigheten för kompetens.* I paragrafen bestäms om giltigheten för den uppgiftsbaserade kompetens som avses i 7 § och om repetitionsutbildning för trafiksäkerhetsuppgifter.

Enligt 1 mom. skall den uppgiftsbaserade kompetensen enligt 7 § 4 mom. för den som sköter en trafiksäkerhetsuppgift gälla tills vidare, förutsatt att personen deltar i repetitionsutbildning och att han eller hon i minst 14 dagar under de tolv föregående månader har skött kompetensensliga trafiksäkerhetsuppgifter inom sin yrkesgrupp. Uppgifterna skall utföras under normala arbetsskift. Till denna del kvarstår Banförvaltningscentralens krav med samma innehåll oförändrade.

Enligt 2 mom. skall repetitionsutbildningen pågå i minst en och högst tre dagar. I utbildningsprogram som godkänns av Banförvaltningscentralen anges hur ofta en person skall delta i repetitionsutbildning. Repetitionsutbildning anvisas enligt hur krävande trafiksäkerhetsuppgiften är. Avsikten är de krav som utfärdats av Banförvaltningscentralen skall kvarstå oförändrade.

Om villkoren enligt momentet inte uppfylls, upphör personens uppgiftsbaserade kompetens att gälla. Personen kan återfå sin uppgiftsbaserade kompetens genom att fullgöra repetitionsutbildning med godkänt vitsord och dessutom visa arbetsprov på sina färdigheter. Det krävs inte att personen på nytt genomgår det utbildningsprogram för trafiksäkerhetsuppgiften som avses i 7 §.

Enligt 3 mom. skall repetitionsutbildning för trafiksäkerhetsuppgifter få ges bara av en läroanstalt enligt 6 § eller en sådan i trafiksäkerhetsfrågor insatt person som Banförvaltningscentralen har godkänt för uppgiften. De personer som Banförvaltningscentralen har godkänt får ge repetitionsutbildning i synnerhet lokalt inom sina egna verksamhetsområden i olika delar av landet, vilket innebär att utbildning kan ges också på annat håll än på den ort där läroanstalten är belägen. Vid

repetitionsutbildning bör det beaktas att de som sköter trafiksäkerhetsuppgifter arbetar i olika delar av landet.

9 §. *Allmänna krav på hälsotillståndet.* I paragrafen bestäms närmare om de allmänna kraven på hälsotillståndet för personer som sköter trafiksäkerhetsuppgifter.

Med trafiksäkerhetsuppgifter får enligt 1 mom. arbeta bara sådana personer som har tillräckliga fysiska och psykiska förutsättningar samt ett lämpligt hälsotillstånd för att sköta trafiksäkerhetsuppgiften. Hälsotillståndet och de förutsättningar som följer därav klarläggs genom hälsoundersökningar. Personen skall också ha ett giltigt lämplighetsutlåtande av en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen om att hälsotillståndet uppfyller hälsotillståndskraven enligt lagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Enligt 2 mom. får trafiksäkerhetsuppgifter inte skötas av en sådan person vars sjukdom, lyte, skada, annan nedsättning av funktionsförmågan eller annan motsvarande egenskap väsentligt försämrar personens förmåga att arbeta med trafiksäkerhetsuppgifter. Trafiksäkerhetsuppgifter får inte skötas av den som har en sådan sjukdom, lyte eller skada som i sig eller vars komplikationer eller behandling kan leda till att trafiksäkerheten äventyras. Trafiksäkerheten kan äventyras t.ex. på grund av störningar i medvetandet eller nedsatta sinnesfunktioner som beror på personens sjukdomar eller skador.

Med trafiksäkerhetsuppgifter får inte heller arbeta en person vars funktionsförmåga på grund av fynd eller symtom som tyder på sjukdom är väsentligt nedsatt så att trafiksäkerheten kan äventyras till följd av detta. Den som sköter trafiksäkerhetsuppgifter får inte i någon situation ha t.ex. medvetandestörningar även om den sjukdom eller sjukdomsprocess som orsakar störningarna inte har diagnostiserats. En väsentlig nedsättning av funktionsförmåga kan orsakas inte bara av sjukdomar, sjukdomssymtom och fynd utan också av läkemedel avsedda för behandling av vissa sjukdomar.

Med annan egenskap avses personens psykologiska egenskaper som medicinskt inte är sjukdomar och inte nödvändigtvis beror på sjukdomar. De är karaktärsdrag eller motsvä-

rande faktorer som anknyter till personligheten, såsom personens benägenhet att ta risker eller bete sig impulsivt i trafiken.

I 3 mom. bestäms om nolltolerans. Enligt momentet får trafiksäkerhetsuppgifter inte skötas under påverkan av alkohol eller annat berusningsmedel. Enligt trafikmedicinsk kunskap på sista tiden ökar redan små mängder (under 0,5 promille) alkoholhalter i blodet antalet felprestationer, vilket ökar risken för olyckor. I yrkesmässig kollektivtrafik, i synnerhet järnvägstrafik, där stora energimassor har förödande verkningar vid olycksfall, kan inte minsta lilla risktagning till följd av alkohol eller andra berusningsmedel tillåtas. Motsvarande bestämmelse för lufttrafiken finns i 5 kap. 38 § 1 mom. luftfartslagen (281/1995). Enligt 23 kap. 7 § (1198/2002) strafflagen är fylleri i järnvägstrafik straffbart. Fylleri i lufttrafik är också straffbart enligt strafflagen. Dessutom är det enligt 12 kap. 88 § 1 mom. luftfartslagen straffbart att använda berusningsmedel i luftfart. Straffsanktionen för fylleri i tågtrafik enligt strafflagen gäller bara dem som sköter uppgifter som väsentligt påverkar trafiksäkerheten. Den föreslagna bestämmelsen i 3 mom. gäller däremot alla som sköter trafiksäkerhetsuppgifter enligt 3 §.

Vissa läkemedel påverkar centrala nervsystemet och kan försämra utförandet av trafiksäkerhetsuppgifter. I Finland har läkemedelsförpackningar med dessa läkemedelssubstanser märkts med en röd triangel. Läkemedelssubstanser som påverkar förutsättningarna att sköta trafiksäkerhetsuppgifter skall få användas bara när en läkare enligt 11 § har godkänt att de används vid skötsel av trafiksäkerhetsuppgifter.

Användning av ovan nämnda läkemedelssubstanser vid skötsel av trafiksäkerhetsuppgifter skall godkännas av en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen eller en läkare inom företagshälsovården som vårdar personen i fråga. Godkännande kan utfärdas t.ex. genom läkarutlåtande, ordination eller i annan skriftlig form.

När en person som sköter trafiksäkerhetsuppgifter är i vård hos en i 11 § 2 mom. avsedd läkare som arbetar inom företagshälsovården, kan den behandlande läkaren beakta användningen av läkemedelssubstanser. Om

personen får en ordination enligt momentet av en annan än en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen, är det speciellt viktigt att saken prövas av en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen eller den läkare inom företagshälsovården som vårdar personen. Om en person som arbetar med trafiksäkerhetsuppgifter använder läkemedelssubstanser som avses i momentet, är utgångspunkten att personen själv skall se till att en läkare enligt momentet har godkänt användningen. I praktiken är det allmänt känt att läkemedel försedda med röd triangel påverkar trafiksäkerheten. De som sköter trafiksäkerhetsuppgifter har förmåga att beakta detta. Också läkarna känner rätt allmänt till märkningens betydelse.

10 §. *Särskilda krav på hälsotillståndet.* I paragrafen bestäms om de särskilda kraven på hälsotillståndet hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter.

Särskilda uppgiftsbaserade krav på hälsotillståndet i fråga om trafiksäkerhetsuppgifter skall enligt 1 mom. bedömas med hänsyn till svårighetsgraden hos den uppgift som bedömningen gäller. Bedömningen skall basera sig på etablerad god trafikmedicinsk yrkespraxis. Vid bedömningen skall hänsyn tas till såväl etablerad trafikmedicinsk praxis som trafikmedicinens ständiga utveckling och ny kunskap som baserar sig på forskning.

Med stöd av 2 mom. kan Banförvaltningscentralen meddela närmare föreskrifter om de krav på sinnesfunktionerna som gäller för trafiksäkerhetsuppgifter samt om sjukdomar, lyten, skador, andra nedsättningar av funktionsförmågan eller andra motsvarande egenskaper hos personen som kan äventyra trafiksäkerheten eller utgöra ett hinder för skötseln av trafiksäkerhetsuppgifterna samt om bedömningen av dessa. Genom föreskrifter om uppgiftsbaserade hälsotillståndskrav kan Banförvaltningscentralen för varje uppgift precisera de allmänna kraven på hälsotillståndet enligt 9 §. Banförvaltningscentralen kan också ange närmare när en persons förmåga att arbeta med en trafiksäkerhetsuppgift har försämrats av ovan nämnda orsaker.

Med stöd av 2 mom. kan ämbetsverket dessutom meddela närmare föreskrifter om de medicinska grunderna och metoderna för bedömning av hälsotillståndet enligt 1 mom.

Genom föreskrifterna preciserar Banförvaltningscentralen grunderna för bedömning av hälsotillståndet och definierar närmare hur hälsotillståndet hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall bedömas i olika situationer.

När Banförvaltningscentralen meddelar föreskrifter som avses i 2 mom. skall den också ta hänsyn till de uppgiftsbaserade rekommendationer om hälsotillståndskrav som meddelats av behöriga internationella sakkunnigorganisationer inom järnvägstrafiken.

Med stöd av 6 § bannätslagen, som upphävts genom järnvägslagen, har Banförvaltningscentralen utfärdat ett beslut gällande kraven på hälsotillståndet hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. Banförvaltningscentralen har också meddelat en tillämpningsanvisning som gäller hälsotillståndskraven. Närmare krav med tillämpningsanvisningar har meddelats för att möjliggöra bedömning av hälsomässig lämplighet i praktiken och för att möjliggöra enhetlig och opartisk tillämpning av kraven på alla dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. Avsikten är att Banförvaltningscentralen även i fortsättningen skall ha befogenhet att meddela föreskrifter om dessa angelägenheter.

11 §. *Godkännande av sakkunnigläkare och andra sakkunniga.* I paragrafen föreslås bestämmelser om godkännande av sakkunnigläkare och andra sakkunniga.

Med stöd av 1 mom. skall Banförvaltningscentralen på ansökan godkänna legitimerade läkare (*sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen*) för bedömning av hälsotillståndet hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter samt för bedömningsförfarandet. Läkaren skall vara särskilt insatt i trafikmedicin och arbetsförhållandena inom järnvägstrafiken och dessutom ha goda insikter i och praktisk erfarenhet av hälsotillstånd som krävs av dem som arbetar i järnvägstrafik och av bedömning av funktionsförmågan. Banförvaltningscentralen skall definiera hur många sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen det behövs vid respektive tidpunkt med beaktande av antalet personer som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. Vid godkännande av sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen skall det särskilt ses till att de är verksamma i olika delar av landet.

I Finland finns det för närvarande 13 sakkunnigläkare som godkänts av Banförvaltningscentralen och som är verksamma på järnvägstrafikens viktigaste trafikplatser eller i närheten av dem. En del av sakkunnigläkarna är anställda hos VR-Group Ab. De läkare som är anställda hos VR-Group Ab har gett lämplighetsutlåtanden om bolagets trafiksäkerhetspersonal. Merparten av dem som arbetar med trafiksäkerhetsuppgifter är anställda hos VR-Group Ab eller något av dess dotterbolag. Bolagets sakkunnigläkare har dessutom i allmänhet gett utlåtande om lämpligheten för trafiksäkerhetsuppgifter i fråga om anställda hos industrianläggningar som är verksamma på privata spåranläggningar. De övriga sakkunnigläkarna har gett lämplighetsutlåtanden för anställda vid andra bolag och sammanslutningar.

Banförvaltningscentralens nuvarande sakkunnigläkare fortsätter som sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen också efter det att lagen har trätt i kraft. Banförvaltningscentralen upprätthåller sakkunnigläkarnas yrkeskunskap genom att regelbundet ordna trafikmedicinsk utbildning fokuserad på järnvägstrafik.

Med stöd av 2 mom. skall Banförvaltningscentralen på ansökan, för hälsoundersökningar av dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter, godkänna yrkesutbildade personer inom företagshälsovården som är anställda vid en företagshälsovårdsstation eller hos någon annan motsvarande serviceproducent. Med yrkesutbildade personer inom företagshälsovården avses personer enligt 3 § 1 mom. 4 punkten lagen om företagshälsovård (1383/2001). Sådana personer är läkare och hälsovårdare som arbetar inom företagshälsovården. De skall ha i 3 § lagen om företagshälsovård avsedd kompetens och kunskaper och färdigheter som i enlighet med lagens 5 § upprätthålls med tillräcklig kompletterande utbildning. I enlighet med 2 mom. skall de dessutom ha tillräckliga insikter i de särskilda krav som ställs i trafiksäkerhetspersonalens arbete.

Inom företagshälsovårdssystemet utför hälsovårdare hälsoundersökningar under uppsikt av en läkare i sådana fall då de som arbetar med trafiksäkerhetsuppgifter är friska och symtomfria. I sådana situationer anses en

hälsoundersökning utförd av en hälsovårdare vara tillräcklig, eftersom hälsovårdaren har den kompetens som förutsatts för uppgiften. Hälsoundersökning utförs alltid av en läkare, om en person som sköter en trafiksäkerhetsuppgift har en sjukdom eller symtom på grund av sjukdom.

Utöver företag som allmänt tillhandahåller företagshälsovårdstjänster kan Banförvaltningscentralen godkänna t.ex. yrkesutbildade personer inom företagshälsovården vid ett sådant industriföretag med egen företagshälsovårdsstation som är verksamt på en privat spåranläggning, om personerna uppfyller kraven enligt 2 mom. Banförvaltningscentralen har redan nu ett system som omfattar vissa producenter av företagshälsovårdstjänster i olika delar av landet. Ämbetsverket har dessutom godkänt företagshälsovårdsstationerna vid vissa större industrianläggningar, vilka har anställda som uppfyller kraven enligt momentet.

Hälsoundersökningar av trafiksäkerhetspersonal enligt denna lag skall få utföras bara av sådana yrkesutbildade personer inom företagshälsovården som godkänts av Banförvaltningscentralen. Motsvarande praxis gäller bland annat i Sverige och Norge. Kravet har ansetts vara nödvändigt, eftersom den som utför hälsoundersökningar måste känna till arbetsförhållandena inom järnvägstrafiken och de hälsomässiga faktorer och sjukdomar som kan påverka trafiksäkerheten. För att lämpligheten i fråga om hälsotillståndet skall kunna bedömas måste hälsoundersökningen för uppgiften inte bara ha ett visst innehåll utan också vara sådan att sjukdomar och andra egenskaper som påverkar trafiksäkerheten kan beaktas. För närvarande är sakkunskapen om järnvägstrafiken inom företagshälsovården i Finland begränsad till sådana yrkesutbildade personer vid företagshälsovårdsstationerna som har erfarenhet av företagshälsovård inom järnvägstrafiken.

En sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen skall bedöma om en person till sitt hälsotillstånd lämpar sig för trafiksäkerhetsuppgifter. I de fall som avses i 12 § skall yrkesutbildade personer inom företagshälsovården få utföra hälsoundersökningar enligt lagen om företagshälsovård.

Ett tvästegssystem enligt paragrafen har

ansetts vara nödvändigt, eftersom det då kan garanteras att läkarens opartiskhet och lämplighetsutlåtandenas objektivitet och jämna kvalitet bevaras. Den läkare inom företagshälsovården som vårdar personen i fråga och den sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen som ger lämplighetsutlåtande skall alltid vara två olika personer. Sakkunnigläkaren inom järnvägsbranschen får inte vara behandlande läkare, och psykologiska faktorer i anslutning till vårdrelationen får inte påverka den för trafiksäkerheten väsentliga lämplighetsbedömningen. Ett eventuellt utlåtande av en sakkunnigläkare om olämplighet för en trafiksäkerhetsuppgift får å andra sidan inte inverka negativt på behandlingen av en sjukdom som påverkar trafiksäkerheten eller vårdrelationen.

12 §. *Bedömning av hälsotillståndet.* I paragrafen bestäms om hälsoundersökningar av dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter.

Enligt 1 mom. skall en i 11 § 2 mom. avsedd yrkesutbildad person inom företagshälsovården utföra en hälsoundersökning enligt lagen om företagshälsovård av den som skall sköta trafiksäkerhetsuppgifter innan personen börjar sköta uppgifterna. I enlighet med kraven i momentet skall en hälsoundersökning utföras också när en person övergår till en annan trafiksäkerhetsuppgift eller om hans eller hennes arbete med en trafiksäkerhetsuppgift har avbrutits t.ex. på grund av sjukdom eller av någon annan orsak eller om personen har arbetat med helt andra uppgifter än trafiksäkerhetsuppgifter.

I 2 mom. sägs att på grund av de särskilda krav på hälsotillståndet som följer av trafiksäkerhetskraven skall en hälsoundersökning också utföras när det finns anledning att misstänka att

1) personens hälsotillstånd inte uppfyller kraven enligt 9 § och 10 § 2 mom. eller

2) det finns andra särskilda trafiksäkerhetsrelaterade orsaker till hälsoundersökningen.

En hälsoundersökning enligt momentet skall alltid utföras när personens fysiska eller psykiska hälsotillstånd kräver det. Personen skall också själv söka sig till en hälsoundersökning, om han eller hon vet eller misstänker att hälsotillståndet inte fyller hälsotillståndskraven enligt lagen. Som särskild orsak att utföra en hälsoundersökning betraktas att

den som sköter en trafiksäkerhetsuppgift har varit delaktig i en olycka eller ett olyckstillbud eller i en situation där trafiksäkerheten annars äventyrats. Hälsoundersökningen skall utföras efter de ovan nämnda situationerna innan personen återvänder till arbetet, om det finns anledning att misstänka att personens hälsotillstånd eller någon annan egenskap har orsakat situationen eller att incidenten kan ha påverkat personens hälsotillstånd.

Enligt 3 mom. skall en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen på basis av resultaten av hälsoundersökningen ge ett utlåtande om huruvida personen till sitt hälsotillstånd uppfyller de krav som ställts. I utlåtandet skall sakkunnigläkaren definiera personens hälsomässiga lämplighet för trafiksäkerhetsuppgifter. Utlåtandet motsvarar till sin form det som avses i 18 § 1 och 2 punkten lagen om företagshälsovård. I utlåtandet anges om personen är lämplig, med vissa begränsningar lämplig eller olämplig för uppgiften.

Ett lämplighetsutlåtande skall gälla till nästa periodiska hälsoundersökning enligt 4 mom. eller till en hälsoundersökning som föreskrivits av en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen. Sakkunnigläkaren skall således i sitt utlåtande alltid definiera den tidpunkt då personen skall genomgå nästa hälsoundersökning. Det kan handla om nästa periodiska hälsoundersökning, om personen inte lider av sjukdomar som påverkar skötseln av trafiksäkerhetsuppgifter. Det kan också handla om en hälsoundersökning enligt 12 §, om personen har en sjukdom eller symptom som inte för tillfället påverkar trafiksäkerheten, men som kan påverka trafiksäkerheten om de fortskrider eller t.ex. på grund av att behandlingen försummas. Hälsotillståndet skall då följas med tätare hälsokontroller och hälsoundersökningar. Förfarandet syftar till att säkerställa fortlöpande uppföljning av hälsotillståndet hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter.

I 4 mom. förutsätts att de som sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall genomgå en periodisk hälsoundersökning inom tre månader efter det att de har fyllt 25 år och därefter med minst fem års intervaller fram till 40 års ålder. När de har fyllt 40 år skall periodiska hälsoundersökningar utföras med minst tre års intervaller fram till 61 års ålder och därefter

ter varje år fram till 65 års ålder.

Med hälsoundersökning enligt paragrafen avses hälsoundersökning enligt lagen om företagshälsovård. Enligt statsrådets förordning om principerna för god företagshälsovård-praxis samt om företagshälsovårdens innehåll, yrkesutbildade personer och sakkunniga och den utbildning som krävs inom företagshälsovården (1484/2001) avses med hälsoundersökning en undersökning av hälsotillståndet samt arbets- och funktionsförmågan som görs med hjälp av kliniska undersökningar eller andra ändamålsenliga och tillförlitliga metoder samt utredning av hälsotillståndet med hänsyn till främjandet av hälsan.

I hälsoundersökningen skall det med hjälp av kliniska undersökningar eller andra ändamålsenliga och tillförlitliga metoder klarläggas att kraven på hälsotillståndet uppfylls. Undersökningar görs också för att i enlighet med vad som tillåts i annan lagstiftning konstatera användning av alkohol och andra berusningsmedel. Vid hälsoundersökningar skall också lagen om integritetsskydd i arbetslivet iakttas.

Beträffande skyldigheten för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter att delta i hälsoundersökningar enligt paragrafen tillämpas också vad som i 13 § lagen om företagshälsovård föreskrivs om arbetstagares skyldighet att delta i hälsoundersökningar. Grundad anledning att vägra delta i en hälsoundersökning har ansetts föreligga bl.a. när arbetstagaren nyligen har genomgått en motsvarande hälsoundersökning. Hälsoundersökningen skall utföras i samförstånd med arbetstagaren så som föreskrivs i 6 § lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992). Om en arbetstagare dock nekar till en viss behandling eller vårdåtgärd, kan en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen på basis av en bristfällig hälsoundersökning inte till denna del ge ett lämplighetsutlåtande enligt lagen. Personen i fråga är då inte heller behörig att sköta trafiksäkerhetsuppgifter.

3 kap. **Kompetens och kompetensregister**

13 §. *Utfärdande av kompetensbevis.* I paragrafen föreslås bestämmelser om det kompetensbevis för en trafiksäkerhetsuppgift som

skall utfärdas till den som uppfyller behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgiften.

Den som uppfyller behörighetsvillkoren för en trafiksäkerhetsuppgift har kompetens för uppgiften.

I paragrafen anges villkoren för att ett järnvägsföretag, en internationell sammanslutning av järnvägsföretag och ett företag som utövar banhållning skall kunna utfärda kompetensbevis. Den som uppfyller behörighetsvillkoren för en trafiksäkerhetsuppgift är behörig för uppgiften när arbetsgivaren utfärdat honom eller henne kompetensbevis för uppgiften. Kompetensbevisen utfärdas som pappersdokument eller dokument som liknar identitetskort. För att kompetensbevis skall utfärdas förutsätts det att personen har allmän kompetens för uppgiften enligt 5 § 1 mom. Dessutom förutsätts det att personen har fullgjort de krävda studieprestationerna med godkänt vitsord och fått ett intyg av läroanstalten. Personen har då också fått uppgiftsbaserad kompetens för de trafiksäkerhetsuppgifter som angetts i utbildningsprogrammet. Ytterligare förutsätts att personen har genomgått en hälsoundersökning enligt 12 § 1 mom. och att en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen i enlighet med 12 § 3 mom. har gett ett lämplighetsutlåtande om personens hälsotillstånd.

Ett kompetensbevis skall gälla tills vidare när behörighetsvillkoren uppfylls. För att behålla sin kompetens skall personerna dock delta i repetitionsutbildning som lagen kräver och under en viss tid enligt 8 § 1 mom. arbeta med trafiksäkerhetsuppgifter enligt sin uppgiftsbaserade kompetens. Personerna skall också genomgå periodiska hälsoundersökningar eller andra hälsoundersökningar som deras hälsotillstånd kräver. Om en person dock efter utfärdandet av kompetensbevis fått tilläggsutbildning för sin uppgiftsbaserade kompetens, skall arbetsgivaren med anledning av den förändrade uppgiftsbaserade kompetensen utfärda ett nytt kompetensbevis för trafiksäkerhetsuppgiften.

Europeiska gemenskapernas kommission har den 3 mars 2004 lagt fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om behörighetsprövning av tågpersonal som är nödvändig för framförandet av lok och tåg på gemenskapens järnvägsnät. Syftet med direk-

tivet är att förenhetliga behörighetskraven för lokförare och att införa ett enhetligt förarbete för lokförare samt ett kompletterande intyg som utfärdas av järnvägsföretaget. Kompetensbevis enligt denna paragraf och förfarandet för utfärdande av kompetensbevis motsvarar i huvuddrag kommissionens förslag.

14 §. *Beviljande av dispens.* I paragrafen föreskrivs på vilka villkor Banförvaltningscentralen skall kunna bevilja dispens från behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgifter.

Banförvaltningscentralen skall av särskilda skäl kunna bevilja dispens i fråga om behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgifter tills vidare eller för viss tid. Dispens kan beviljas i fråga om kraven på uppgiftsbaserad kompetens och hälsotillstånd. Dispens kan inte beviljas beträffande de allmänna behörighetsvillkoren. Beviljandet av dispens får aldrig äventyra säkerheten i järnvägstrafiken. Banförvaltningscentralen har på motsvarande villkor i viss mån beviljat dispens i fråga om hälsotillståndskraven för dem som arbetar med uppgifter inom trafikskötsel och i fråga om uppgiftsbaserade behörighetsvillkor.

Dispens i fråga om uppgiftsbaserade krav på kompetens skall kunna beviljas i sådana fall då personen kan påvisa att han eller hon har annan lämplig utbildning eller arbetserfarenhet som kan ersätta utbildning enligt 7 §. Utbildningsprogram enligt paragrafen skall i princip inte kunna ersättas med annan utbildning eller arbetserfarenhet. Dispens skall i regel inte heller beviljas i fråga om repetitionsutbildningskravet enligt 8 §.

Dispens i fråga om hälsotillståndskraven skall kunna beviljas bara i sådana fall där det har säkerställts att en brist i personens hälsotillstånd inte påverkar hans eller hennes förmåga att sköta en trafiksäkerhetsuppgift. Detta säkerställs alltid från fall till fall med hänsyn till den uppgift personen sköter. Vid behov skall personens arbetsuppgifter omdefinieras eller personens arbetsförhållanden och personliga arbetsredskap förbättras i övrigt. Dessutom gäller det också alltid att från fall till fall klargöra hur saken kan påverkas med medicinska medel.

Banförvaltningscentralen har definierat de sjukdomar och tillstånd som förhindrar arbe-

te i trafiksäkerhetsuppgifter. Dispens kan i sådana fall beviljas för en viss tid, om det med hjälp av övervakning av personen, arbetsarrangemang och befintlig teknik har kunnat säkerställas att personen kan fortsätta med trafiksäkerhetsarbetet utan att säkerheten i järnvägstrafiken äventyras.

Dispens kan sökas av den som sköter en trafiksäkerhetsuppgift eller med hans eller hennes fullmakt av bl.a. en verksamhetsutövare enligt 4 §. Banförvaltningscentralen kan begära att sökanden skall skaffa behövliga tilläggsutredningar, eller själv skaffa dem om ansökan inte annars kan avgöras. Ett utlåtande av en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen skall alltid ingå som bilaga till en ansökan gällande kraven på hälsotillstånd. Banförvaltningscentralen kan dock vid behov begära att sökanden skall skaffa tilläggsutredningar, t.ex. utlåtande av en specialist eller medicinska undersökningar. Banförvaltningscentralen kan också begära utlåtande i ärendet av en annan sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen.

Den som beviljats dispens i fråga om en trafiksäkerhetsuppgift skall också kunna beviljas kompetensbevis för uppgiften.

15 §. *Återkallande av kompetensbevis.* I paragrafen bestäms om återkallande av kompetensbevis. Utfärdaren av ett kompetensbevis för en trafiksäkerhetsuppgift som utfärdats enligt 13 § skall återkalla kompetensbeviset om personen inte längre uppfyller behörighetsvillkoren för uppgiften.

Av dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall det alltid förutsättas lämplig uppgiftsbaserad kompetens och lämpligt hälsotillstånd för att säkerheten i järnvägstrafiken inte skall äventyras. Ett kompetensbevis skall återkallas, om personen i fråga inte har deltagit i repetitionsutbildning som lagen kräver eller inte under de tolv föregående månaderna arbetat med trafiksäkerhetsuppgifter enligt sin uppgiftsbaserade kompetens under den minimitid om 14 dagar som anges i 8 § 1 mom. Personens uppgiftsbaserade kompetens och förmåga att sköta trafiksäkerhetsuppgifter bör då anses ha försämrats i väsentlig grad, och därför skall kompetensbeviset återkallas. Ett kompetensbevis skall också återkallas, om personen inte har genomgått periodiska hälsoundersökningar eller andra häl-

sundersökningar som hans eller hennes hälsotillstånd kräver. Personen kan återfå sitt kompetensbevis, när han eller hon har fullgjort repetitionsutbildning med godkänt vitsord, visat arbetsprov på sina färdigheter eller fått ett lämplighetsutlåtande om att han eller hon till sitt hälsotillstånd är lämplig för trafiksäkerhetsuppgifter.

Ett kompetensbevis skall återkallas om det finns anledning att anta att personens färdigheter eller hälsotillstånd inte längre uppfyller behörighetsvillkoren, t.ex. efter det att personen varit delaktig i en allvarlig trafikolycka eller begått ett allvarligt trafikfel.

16 §. *Kompetensregister.* I paragrafen bestäms om ett kompetensregister och om de uppgifter om kompetens för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter som skall föras in i registret. Registret är ett personregister enligt personuppgiftslagen (523/1999). Enligt paragrafen skall ett järnvägsföretag, en internationell sammanslutning av järnvägsföretag och ett företag som utövar banhållning registrera uppgifterna så som förutsatts i personuppgiftslagen.

Kompetensregistret är ett personregister. Att registret förs till exempel med hjälp av automatisk databehandling är motiverat bl.a. på grund av det stora antalet personer som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. Uppgifterna sköts av uppskattningsvis 5 000 personer, av vilka största delen är anställda hos VR-koncernen. Registret underlättar också genomförandet av myndighetens tillsyn enligt 20 §. I kompetensregistret skall införas uppgifter om utfärdande av kompetensbevis, övervakning av kompetens samt uppgifter som behövs för annan behandling av kompetensärenden. Sådana uppgifter är förutom identifikationsuppgifter för den som sköter trafiksäkerhetsuppgifter även uppgifter om personens allmänna kompetens, studieprestationer och hälsotillstånd.

Identifikationsuppgifter är personens efternamn och samtliga förnamn, personbeteckning, personnummer och adress. Det är nödvändigt att införa personuppgifterna för att personerna skall kunna identifieras. Personens efternamn, samtliga förnamn, personbeteckning och adress skall alltid föras in i registret. Om personnummer används kan också det föras in i registret.

Uppgifter om personens allmänna kompetens är bl.a. uppgifter om språkkunskaper och allmän lämplighet för uppgiften. I registrets skall införas datum för utfärdande av bevis som påvisar personens språkkunskap och innehållet i språkkunskaperna. I fråga om lämplighetsbedömningar införas datum för bedömningen och uppgifter om lämplighet för uppgiften. Om det däremot vid en bedömning konstaterats att en person är olämplig för trafiksäkerhetsuppgifter, kan han eller hon inte utfärda kompetensbevis. I registret skall trots allt införas uppgifter om olämplighet för trafiksäkerhetsuppgifter bl.a. i samband med återkallande av kompetensbevis. Uppgifter om personens studieprestationer är uppgifter som lämnats av en läroanstalt eller en repetitionsutbildare enligt 8 § 3 mom. och som gäller personens studieprestationer och den uppgiftsbaserade kompetens som personen tilldelats på basis av studieprestationerna. I registret införas datum för utfärdande av studieintyg, de studiehelheter som ingår i ett utbildningsprogram, uppgifter om att de fullgjorts med godkänt vitsord och om den kompetens de ger. I registret införas dessutom uppgifter om repetitionsutbildning som fullgjorts med godkänt vitsord och om utbildningens giltighetstid.

Uppgifter om hälsotillstånd är uppgifter om lämplighetsutlåtanden som sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen gett i enlighet med 12 § 3 mom. Lämplighetsutlåtandena stämmer överens med lagen om företagshälsövård och de innehåller inte några känsliga uppgifter om personens hälsotillstånd, t.ex. sjukdomsdiagnoser. I registret införas datum för när lämplighetsutlåtandet har getts och dess giltighetstid samt uppgifter om lämplighet för en uppgift. I registret införas också uppgifter om huruvida nästa hälsoundersökning är en periodisk hälsoundersökning eller någon annan hälsoundersökning som personens hälsotillstånd kräver. I registret införas även uppgifter om dispens som med stöd av 14 § beviljats dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter.

I registret införas också uppgifter om återkallande av kompetensbevis.

Handlingar som innehåller känsliga personuppgifter om dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter hör till samma logiska register-

helhet som det kompetensregister som förs med hjälp av automatisk databehandling. I fråga om dessa uppgifter skall särskilt tillämpas det krav på skydd av uppgifter som avses i 32 §. Den registeransvarige får dylika personuppgifter bl.a. i samband med behandlingen av kompetensärenden. På grund av uppgifternas känsliga natur skall de inte införas i kompetensregistret.

17 §. *Informationskällor utanför kompetensregistret.* I paragrafen föreskrivs att i lagen avsedda läroanstalter, repetitionsutbildare och sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen skall lämna behövliga uppgifter för kompetensregistret samt de uppgifter som annars behövs för behandlingen av kompetensärenden.

Läroanstalter, repetitionsutbildare och sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen skall för kompetensregistret lämna sådana behövliga uppgifter om en person som sköter trafiksäkerhetsuppgifter som de fått reda på i samband med skötseln av sina uppgifter enligt denna lag, alltid när en person som sköter trafiksäkerhetsuppgifter har genomgått en repetitionsutbildning med godkänt vitsord, när en person har genomgått en periodisk hälsoundersökning eller någon annan hälsoundersökning som hans eller hennes hälsotillstånd kräver och en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen på basis av resultaten av hälsoundersökningen gett ett lämplighetsutlåtande gällande personens hälsotillstånd. Uppgifterna skall lämnas utan hinder av bestämmelserna om sekretess. Förändringar i personens kompetens skall antecknas i kompetensregistret så att det kan säkras att innehållet i registret är tidsenligt.

Enligt paragrafens 2 mom. kan uppgifterna lämnas också i maskinläsbar form eller genom teknisk anslutning.

18 §. *Användning och förvaringstid av registeruppgifter.* I paragrafen föreslås bestämmelser om i vilket syfte uppgifterna i kompetensregistret enligt 16 § skall användas samt om hur länge de skall förvaras i registret.

Enligt 1 mom. skall den registeransvarige få använda registeruppgifterna för att utfärda kompetensbevis för trafiksäkerhetsuppgifter samt för att återkalla kompetensbevis. Den skall också få använda uppgifterna för över-

vakning. Dessutom skall den registeransvarige få behandla kompetensuppgifter bl.a. i samband med att uppgifterna förs in i registret.

Den registeransvarige skall inte få lämna ut registeruppgifter till utomstående utan samtycke av den person som uppgifterna gäller.

Den registeransvarige skall förvara uppgifterna i kompetensregistret så länge som det är nödvändigt med tanke på kvalifikationernas giltighet eller någon annan behandling. En persons registeruppgifter skall utplånas ur kompetensregistret tio år efter utgången av det år då hans eller hennes kompetens enligt denna lag har upphört.

19 §. *Ansvar för uppgifterna i kompetensregistret.* I paragrafen föreslås bestämmelser om ansvar i fråga om uppgifterna i kompetensregistret.

Den ansvarige för registret skall svara för att de uppgifter som införts i registret är felfria samt att registreringen och användningen av informationen är laglig i samband med skötseln av dess uppgifter. Dessutom skall läroanstalter, repetitionsutbildare enligt 8 § 3 mom. och sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen för sin del svara för att de uppgifter de lämnat till registret enligt 17 § 1 mom. är felfria.

20 §. *Tillsyn.* I paragrafen föreslås bestämmelser om Banförvaltningscentralens allmänna skyldighet att övervaka iakttagandet av behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgifter samt den verksamhet som utövas av de instanser som avses i paragrafen.

Enligt 1 mom. skall Banförvaltningscentralen övervaka att behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgifter följs. De som sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall alltid uppfylla behörighetsvillkoren enligt denna lag. För tillsynen kan Banförvaltningscentralen begära behövliga uppgifter om dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. Informationen kan gälla personens hälsotillstånd, studieprestationer och allmänna kompetens för uppgiften. Banförvaltningscentralen kan kräva uppvisande av ett kompetensbevis som den registeransvarige utfärdat. Banförvaltningscentralen övervakar också för närvarande att behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgifter följs.

Enligt 2 mom. skall Banförvaltningscentra-

len också övervaka den verksamhet som läroanstalter, repetitionsutbildare, yrkesutbildade personer inom företagshälsovården samt sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen utövar när de sköter uppgifter enligt lagen. Läroanstalterna och repetitionsutbildarna övervakas till den del det gäller att se till att den utbildning de ger följer Banförvaltningscentralens utbildningsprogram. Den verksamhet som utövas av yrkesutbildade personer inom företagshälsovården och av sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen övervakas till den del det gäller att se till att hälsoundersökningar utförs och lämplighetsutlåtanden ges i enlighet med lagen och Banförvaltningscentralens föreskrifter. Också uppgifter om resultat av hälsoundersökningar skall vid behov kunna begäras i samband med övervakningen av hur hälsoundersökningarna utförs. Banförvaltningscentralen övervakar också för närvarande den verksamhet som utövas av de instanser som avses i momentet.

I 3 mom. förpliktas de registeransvariga, verksamhetsutövare, läroanstalter, repetitionsutbildare, de som sköter trafiksäkerhetsuppgifter, yrkesutbildade personer inom företagshälsovården samt sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen att utan hinder av bestämmelserna om sekretess lämna Banförvaltningscentralen sådana uppgifter som behövs för utförandet av tillsynsuppgiften enligt paragrafen. Banförvaltningscentralen har också för närvarande kunnat begära att dessa instanser lämnar sådana uppgifter som ämbetsverket anser vara behövliga för den tillsyn det utövar.

4 kap. Särskilda bestämmelser

21 §. *Vissa bestämmelser om bemyndigande.* I paragrafen bestäms att vissa närmare bestämmelser med stöd av lagen skall utfärdas genom statsrådets förordning.

Enligt 1 mom. skall de tekniska specifikationer för driftskompatibiliteten som Europeiska gemenskapernas kommission meddelat om kompetens för trafiksäkerhetsuppgifter genomföras nationellt genom förordning av statsrådet.

Kommissionen bereder som bäst tekniska specifikationer för driftskompatibiliteten gäl-

lande kompetens för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. De tekniska specifikationerna för driftskompatibiliteten baserar sig på driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg och driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg samt bilaga III till direktiven. I Finland har driftskompatibilitetsdirektiven genomförts huvudsakligen genom driftskompatibilitetslagen och den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av lagen. Behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetspersonalen inom järnvägssystemet hör dock inte till tillämpningsområdet för driftskompatibilitetslagen och driftskompatibilitetsförordningen. Bestämmelser om behörighetsvillkoren föreslås i den nya lagen om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet.

För järnvägssystemet för höghastighetståg har tekniska specifikationer redan delvis utfärdats genom Europeiska gemenskapernas kommissions beslut 2002/730–735/EG. Motsvarande tekniska specifikationer för driftskompatibiliteten för järnvägssystemet för konventionella tåg bereds under de närmaste åren. Bland annat i fråga om behörighetsvillkoren för dem som arbetar med trafiksäkerhetsuppgifter kommer specifikationerna att vara mera detaljerade än de tekniska specifikationerna för driftskompatibiliteten hos järnvägssystemet för höghastighetståg. Dessa tekniska specifikationer för driftskompatibiliteten gällande kompetensen för dem som arbetar med trafiksäkerhetsuppgifter skall genomföras nationellt genom förordning av statsrådet med stöd av 1 mom. Behörighetsvillkoren i enlighet med de tekniska specifikationerna för driftskompatibiliteten motsvarar antagligen till största delen de behörighetsvillkor för trafiksäkerhetsuppgifter som avses i denna lag.

Statsrådets förordning utfärdas efter det att de tekniska specifikationerna för driftskompatibiliteten gällande behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgifter i det konventionella järnvägssystemet har meddelats genom beslut av kommissionen. De innehåller närmare bestämmelser om ordnande av utbildning för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter, behörighetsvillkor, bedömning av hälsotillståndet och anordnande av bedömning samt hälsotillståndskrav. Genom paragrafens bestämmelse om bemyndigande kompletteras

bemyndigandet om verkställighet så att det gäller även trafiksäkerhetspersonalens yrkeskompetens.

I paragrafens 2 mom. bemyndigas statsrådet att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om formen för och ansökan om utfärdande av kompetensbevis för trafiksäkerhetsuppgifter samt om registrering av uppgifter om kompetens i kompetensregistret. Detaljrikedomen i de förfaranden som skall iaktas gör det motiverat att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet.

22 §. *Tystnadsplikt.* I paragrafen föreskrivs tystnadsplikt för en myndighet och vissa andra instanser som avses i lagen. De som deltar i behandlingen av uppgifter som gäller dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter enligt lagen skall enligt 1 mom. ha tystnadsplikt i fråga om sådana omständigheter som framkommit i samband med behandlingen av ett ärende och som enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller någon annan lag skall hållas hemliga. Anställda hos Banförvaltningscentralen eller personer som annars deltar i skötseln av ärenden som gäller kompetens för trafiksäkerhetsuppgifter i järnvägssystemet skall inte på ett för uppgifterna obehörigt sätt få utnyttja eller olovligen röja omständigheter som de fått kännedom om i uppdraget och som enligt lag skall hållas hemliga eller som gäller personliga förhållanden eller hälsotillstånd.

Banförvaltningscentralen, den registeransvarige samt i lagen avsedda verksamhetsutövare, läroanstalter, repetitionsutbildare, sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen och yrkesutbildade personer inom företagshälsövården får i sitt uppdrag kännedom om sådana uppgifter om enskilda personer som särskilt föreskrivits som sekretessbelagda. Det är nödvändigt att bestämmelser om tystnadsplikt och villkor för utlämnande av uppgifter också tas in i lagen om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet. Beträffande uppgifter som myndigheten förfogar över gäller lagen om offentlighet i myndigheternas uppgifter.

Brott mot tjänsthemligheten är en straffbar gärning enligt strafflagen. Det föreslås att också andra personer som deltar i behandlingen av kompetensärenden skall omfattas

av motsvarande tystnadsplikt som den som gäller för tjänstemän.

Genom lag föreskrivs om röjande av sekretessbelagda uppgifter för en myndighet eller ett organ som sköter ett offentligt uppdrag. Till straff för brott mot tystnadsplikten skall dömas enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen utgör brott enligt 40 kap. 5 § strafflagen.

23 §. *Ändringssökande.* Ändring i ett beslut som Banförvaltningscentralen givit med stöd av denna lag skall få sökas genom besvär i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Av ärendenas karaktär följer att beslutet dock skall iaktas trots besvär, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

24 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. Lagens 13 och 15–19 § som gäller kompetensbevis och kompetensregister skall dock tillämpas först från den 1 januari 2007, då den nationella godstrafiken öppnas för konkurrens i enlighet med den nya gemenskapslagstiftningen. Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/51/EG, antaget i april 2004, om ändring av rådets direktiv 91/440/EEG om utvecklingen av gemenskapens järnvägar, och som ingår i det andra EU-järnvägspaketet, skall medlemsstaterna senast den 1 januari 2007 öppna sina godstrafiktjänster för konkurrens. Efter det att konkurrensen har öppnats kan det också på den finska godstrafikmarknaden komma in andra järnvägsföretag som skall garanteras jämlika konkurrensförutsättningar genom behörighetsförfarandet för trafiksäkerhetspersonalen.

Den registeransvarige skall dock redan innan lagen träder i kraft och innan övergångsperioden tar slut beredas möjlighet att vidta nödvändiga åtgärder bl.a. för att införa kompetensregistret.

25 §. *Övergångsbestämmelser.* Giltig kompetens för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter på statens bannät och giltig dispens för skötsel av trafiksäkerhetsuppgifter enligt lagen skall fortsätta att gälla utan ändringar när lagen träder i kraft. De som sköter trafiksäkerhetsuppgifter har i dag uppgiftsbaserad kompetens som de fått vid en läroanstalt eller genom en repetitionsutbildare samt ett lämplighetsutlåtande om hälsomässig lämplighet

som getts av en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen. Banförvaltningscentralen har också beviljat vissa personer dispens i fråga om trafiksäkerhetsuppgifter. Personernas kompetens och dispens skall gälla utan ändringar när lagen träder i kraft.

Villkoren enligt 7 § 3 mom. i lagen skall tillämpas på trafik på privata spåranläggningar senast inom två år efter lagens ikraftträdande. Största delen av dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter på privata spåranläggningar har i dag uppgiftsbaserad kompetens som de fått vid en läroanstalt eller via en repetitionsutbildare. Eftersom alla trots allt inte har uppgiftsbaserad kompetens eller kompetensen annars är bristfällig, förutsätts att dessa personer skaffar sig kompetens enligt 7 § 3 mom. inom den övergångstid som nämns i momentet.

De personer som sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall inom ett år efter lagens ikraftträdande, dvs. senast den 31 december 2007, ha ett enligt lagens 13 § utfärdat kompetensbevis för uppgiften. Den ett år långa övergångsperioden är nödvändig med tanke på den som utfärdar kompetensbevis liksom också de i lagen avsedda personer som sköter trafiksäkerhetsuppgifter och som saken gäller.

De personer som tryggar och säkrar trafiken vid banarbeten arbetar redan nu på en marknad med nationell konkurrens. Lagens 13 och 15–19 § skall dock inte tillämpas på samtliga i lagen avsedda personalgrupper förrän från den 1 januari 2007. Samtliga personer som är anställda hos verksamhetsutövare som avses i 13 § i denna lag eller som deltar i deras verksamhet och sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall före utgången av år 2007 ha ett kompetensbevis.

Den registeransvarige skall ta i bruk det kompetensregister som nämns i 16 § senast inom två år efter lagens ikraftträdande.

1.2. Järnvägslagen

23 §. *Utnyttjande och återkallande av bankapacitet.* I förslaget till järnvägslag, sådant det ingick i regeringens proposition med förslag till lag om järnvägslag och lagar som har samband med den (RP 162/2002 rd), föreslogs som sökande av bankapacitet förutom

järnvägsföretag och internationella sammanlutningar av järnvägsföretag även kommunikationsministeriet och Huvudstadsregionens samarbetsdelegation. I samband med riksdagsbehandlingen av lagförslaget ströks dock ministeriet och Huvudstadsregionens samarbetsdelegation som sökande av bankapacitet i 2 § 7 punkten i lagförslaget. Det föreslås därför att en mening i 23 § 1 mom. på motsvarande sätt stryks som obehövlig. Enligt den obehövliga meningen kan ett järnvägsföretag använda sådan bankapacitet som är beviljad någon annan sökande än en järnvägsoperatör och som utnyttjas för trafik som avses i dennas ansökan.

26 §. *Behörighetsvillkor för trafiksäkerhetspersonal.* I 26 § förutsätts att de som framför rullande järnvägsmateriel, de som deltar i trafikledningen samt övriga som direkt sköter trafiksäkerhetsuppgifter till sitt hälsotillstånd, sin utbildning och sin övriga kompetens är lämpliga att sköta uppgifterna i enlighet med vad som särskilt föreskrivs eller bestäms. I motiveringen till lagen konstateras att Banförvaltningscentralen har meddelat närmare föreskrifter om uppgiftsbaserade hälsotillståndskrav samt utbildningsvillkor och andra behörighetsvillkor för personer som sköter uppgifter som direkt påverkar trafiksäkerheten. Med stöd av övergångsbestämmelserna i järnvägslagen skall föreskrifterna alltså tillämpas utan ändringar tills något annat föreskrivs om tillämpningen av dem.

Det föreslås att innehållet i 26 § skall fortsätta att motsvara den gällande paragrafen. Till bestämmelsen fogas dock ordet ”järnvägssystem”, för att kopplingen till järnvägssystemets trafiksäkerhet skall vara tydligare än hittills. Samtidigt ändras strukturen i paragrafen så att nämnda bestämmelse överförs till 1 mom. I lagen om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet skall i enlighet med bestämmelsen anges behörighetsvillkoren för dem som sköter sådana uppgifter inom järnvägssystemet som direkt påverkar trafiksäkerheten.

I 26 § föreslås ett nytt 2 mom. med bestämmelser om de grundläggande kraven på kompetens för sådana uppgifter i järnvägssystemet som indirekt påverkar säkerheten i järnvägssystemet. Dessa uppgifter är bygg-

nads- och underhållsuppgifter som avser banan och dess anordningar. Tillämpningsområdet för momentet omfattar också installations-, service- och granskningsuppgifter av järnvägens rullande materiel när arbetet gäller hjul, bromssystem eller boggikonstruktioner. Sådana uppgifter ingår inte i tillämpningsområdet för den nya lagen om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet.

Enligt 2 mom. skall de som sköter uppgifter som påverkar säkerheten i järnvägssystemet till sitt hälsotillstånd, sin utbildning och sin övriga kompetens vara lämpliga att sköta uppgifterna. De skall vara minst 18 och högst 65 år och också i övrigt lämpliga för sin uppgift. Dessa personer omfattas av tillämpningsområdet för den allmänna företagshälsöverslagslagstiftningen. De förutsätts ha den yrkesutbildning eller annan kompetens som krävs för uppgifterna. Dessutom kan det förutsättas t.ex. arbetserfarenhet som uppgifterna kräver. I dessa uppgifter skall åldersvillkoren enligt momentet tillämpas för att den allmänna trafiksäkerheten inte skall äventyras. Dessutom skall personerna vara lämpliga för uppgiften. Med lämplighet avses sådan utbildning och erfarenhet och sådana färdigheter och personliga egenskaper som har betydelse för skötseln av arbetsuppgifterna. Personen skall också till sitt hälsotillstånd vara lämplig för uppgiften. Vid bedömning av lämpligheten skall lagen om integritetsskydd i arbetslivet iakttas.

Enligt 3 mom. skall järnvägsföretag, internationella sammanslutningar av järnvägsföretag och företag som utövar banhållning vara skyldiga att utfärda ett kompetensbevis till anställda hos dem som uppfyller villkoren.

Enligt 4 mom. skall i 3 mom. avsedda företag vara skyldiga att föra ett register över anställda hos dem som har ett kompetensbevis. På förändring av register skall tillämpas samma bestämmelser som föreskrivs i lagen om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet (/).

I syfte att säkerställa säkerheten i järnvägstrafiken bemyndigas Banförvaltningscentralen i paragrafens 5 mom. att meddela närmare föreskrifter om behörighetsvillkoren för dem som sköter uppgifter som indirekt påverkar säkerheten i järnvägssystemet. Ban-

förvaltningscentralen kan dock inte bestämma om behörighetsvillkoren för uppgifter som utförs i järnvägssystemet till den del bestämmandet faller inom en annan myndighets behörighet. Hit hör bl.a. arbeten inom elbranschen där föreskrivning av behörighetsvillkoren ingår i handels- och industriministeriets förvaltningsområde.

Enligt paragrafens 5 mom. kan Banförvaltningscentralen av särskilda skäl bevilja dispens i fråga om behörighetsvillkoren enligt 2 mom. Dispens i fråga om uppgiftsbaserade krav i fråga om yrkesutbildning eller annan kompetens skall kunna beviljas i sådana fall då personen har annan lämplig utbildning eller arbetserfarenhet som kan ersätta kraven. Dispens kan också beviljas i fråga om arbetserfarenhetens längd. I regel bör dispens inte beviljas i fråga om ålders- eller lämplighetsvillkoren enligt momentet. Beviljandet av dispens får aldrig äventyra säkerheten i järnvägstrafiken.

29 §. *Krav som ställs på trafikledningstjänster och på besiktningstjänster för rullande järnvägsmateriel.* Det föreslås att hänvisningarna i 2 mom. ändras så att de svarar mot den nya lagstiftningen i fråga om lagen om förvaltningsförfarande och språklagen så att hänvisningen till lagen om förvaltningsförfarande ändras så att det hänvisas till förvaltningslagen (434/2003), som trädde i kraft den 1 januari 2004 och genom vilken lagen om förvaltningsförfarande upphävts. På motsvarande sätt föreslås att hänvisningen till den upphävda språklagen ändras så att det hänvisas till den nya språklagen (423/2003), som trädde i kraft samma dag. Dessutom föreslås att lagen om översändande av handlingar och lagen om delgivning i förvaltningsärenden, vilka upphävts genom förvaltningslagen, stryks.

1.3. Lagen om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet

3 §. *Krav som gäller det transeuropeiska järnvägssystemet.* I 2 mom. bemyndigas Banförvaltningscentralen att meddela närmare föreskrifter om hur besluten och rekommendationerna av Europeiska gemenskapernas kommission om grundparametrarna samt de tekniska specifikationerna för driftsko-

patibiliteten skall genomföras nationellt. Räckvidden för gemenskapens gällande reglering av driftskompatibiliteten har begränsats till det transeuropeiska järnvägssystemet. Det föreslås att bestämmelsen om bemyndigande i 2 mom. på motsvarande sätt skall ändras så att Banförvaltningscentralen skall meddela föreskrifter om genomförandet av tekniska specifikationer bara i fråga om det transeuropeiska järnvägssystemet.

Banförvaltningscentralen skall fortfarande kunna meddela föreskrifter om det transeuropeiska järnvägssystemet även med stöd av 3 mom. på de villkor som anges i momentet. Bestämmelsen om bemyndigande omfattar även övriga banor i statens bannät som hör till det transeuropeiska järnvägssystemet och som inte omfattas av de föreskrifter om genomförande som meddelas med stöd av 2 mom.

9 §. *Kraven på god förvaltning.* Det föreslås att hänvisningarna i 1 mom. skall ändras på motsvarande sätt som i 29 § 2 mom. järnvägslagen. Dessutom föreslås att momentet kompletteras så att när anmälda organ utför uppgifter som avses i driftskompatibilitetslagen skall de ”i tillämpliga delar” iaktta de administrativa lagar som nämns i momentet.

12 §. *Straffbestämmelse.* Det föreslås att hänvisningen till 3 § 3 mom. i 1 mom. skall ändras i enlighet med vad som bestäms i lagen om ändring av lagen om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet (200/2003).

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

De grundläggande kraven på kompetens för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter enligt lagen skall föreskrivas i lag. Behörighetsvillkoren kommer att definieras mer detaljerat i de tekniska specifikationer för driftskompatibiliteten som meddelas de närmaste åren med stöd av driftskompatibilitetsdirektiven för det transeuropeiska järnvägssystemet. De tekniska specifikationerna gällande behörighetsvillkoren för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter genomförs nationellt genom förordning av statsrådet med stöd av lagens 21 § på samma sätt som de tekniska specifikationer som avses i drifts-

kompatibilitetslagen genomförs nationellt genom beslut av Banförvaltningscentralen med stöd av lagens 3 §. De tekniska specifikationer som gäller behörighetsvillkoren är detaljerade och gäller trafiksäkerhetsuppgifter som hör till tillämpningsområdet för tekniska specifikationer. Avsikten är att de skall ändras genom kommittéförfarande på det sätt som utvecklingen av kraven på yrkesmässiga kvalifikationer och företagshälsovården förutsätter. I lagen föreskrivs också att den som uppfyller behörighetsvillkoren för en trafiksäkerhetsuppgift skall få ett kompetensbevis för uppgiften. Närmare bestämmelser om förfarandet utfärdas med stöd av lagen genom förordning av statsrådet. Detaljrikedomen i de förfaranden som skall iaktas gör det motiverat att utfärda en förordning av statsrådet.

Med stöd av 10 § 2 mom. skall Banförvaltningscentralen kunna meddela närmare föreskrifter gällande trafiksäkerhetsuppgifter om de krav på sinnesfunktionerna som gäller för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter samt om sjukdomar, defekter, skador, andra ned sättningar av funktionsförmågan eller andra motsvarande egenskaper som försämrar skötseln av trafiksäkerhetsuppgifter samt om bedömningen av dessa. Genom dessa föreskrifter kompletteras de tekniska specifikationer som avses ovan till den del föreskrifterna gäller trafiksäkerhetsuppgifter som hör till tillämpningsområdet för tekniska specifikationer. Beträffande sinnesfunktionerna skall Banförvaltningscentralen definiera bl.a. de krav på syn och hörsel som gäller i fråga om trafiksäkerhetsuppgifter. Banförvaltningscentralen skall också definiera de sjukdomar och tillstånd som utgör ett hinder för skötseln av trafiksäkerhetsuppgifter. Banförvaltningscentralen skall dessutom definiera bl.a. på vilka villkor en person som sköter trafiksäkerhetsuppgifter och vars sjukdom ännu inte utgör ett hinder för skötseln av trafiksäkerhetsuppgifterna kan arbeta med sina uppgifter utan att trafiksäkerheten äventyras. Med stöd av 10 § 3 mom. skall Banförvaltningscentralen dessutom kunna definiera närmare medicinska bedömningsgrunder för konstaterande av en ovan avsedd sjukdom hos dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. Banförvaltningscentralen definierar med stöd av momentet också med vilka undersökningsmetoder och under-

sökningsredskap hälsoundersökningarna skall skötas så att undersökningens resultat kan anses vara pålitliga.

I 26 § 2 mom. järnvägslagen bemyndigas Banförvaltningscentralen ytterligare att meddela närmare föreskrifter om behörighetsvillkoren för dem som sköter andra uppgifter som påverkar säkerheten i järnvägstrafiken än de uppgifter som avses i lagen om trafik-säkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet. Också dessa föreskrifter är mycket detaljerade och riktas på motsvarande sätt till bestämda yrkesgrupper på samma sätt som ämbetsverkets närmare föreskrifter om behörighetsvillkoren för dem som sköter trafik-säkerhetsuppgifter. Banförvaltningscentralen skall för olika uppgifter kunna definiera bl.a. innehållet i den yrkesutbildning eller annan kompetens som krävs, den arbetserfarenhet som krävs och dess längd, kompetensens giltighet och de instanser som beviljar kompetens.

3. Ikraftträdande

Lagförslagen avses träda i kraft den 1 januari 2005.

4. Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

I propositionen ingår vissa konstitutionellt sett beaktansvärda bestämmelser. Sådana är i synnerhet de krav på kompetens och hälsotillstånd som hänför sig till individens rättsställning, skydd för personuppgifter samt bestämmelserna om bemyndigande gällande normgivningsrätt på lägre nivå. Bestämmelser om behörighetsvillkor och hälsotillståndskrav föreslås i den nya lagen om trafik-säkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet. På motsvarande sätt föreslås i 26 § järnvägslagen bestämmelser om behörighetsvillkoren för dem som sköter andra än i ovan nämnda lag avsedda uppgifter som påverkar säkerheten i

säkerheten i järnvägstrafiken. Bestämmelserna i lagarna anger de grundläggande förutsättningarna i fråga om kompetens, hälsotillstånd och kvalifikationer för de uppgifter som avses i lagarna. Bestämmelserna är noggrant avgränsade och exakta. De kan anses vara motiverade för säkerställande av säkerheten i i järnvägstrafiken. De begränsar inte individens rättigheter i strid med de grundläggande fri- och rättigheterna. Genom reglering på lägre nivå utfärdas närmare bestämmelser om behörighetsvillkoren och hälsotillståndskraven vilka kompletterar lagen.

I lagen ingår bestämmelser om vilka personuppgifter som sparas i kompetensregistret, hur uppgifterna i registret används och hur länge de sparas samt om ansvaret för de uppgifter som finns i kompetensregistret. Bestämmelserna som gäller skydd för personuppgifter är exakta. Av dem framgår syftet med registreringen, de registrerade personuppgifternas innehåll, den tillåtna användningen av uppgifterna samt förvaringstiden för dem.

Enligt förslaget skall Banförvaltningscentralen för skötseln av sin tillsynsuppgift enligt lagen om trafik-säkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet ha rätt att utan hinder av bestämmelserna om sekretess få behövliga uppgifter av dem som sköter trafik-säkerhetsuppgifter, yrkesutbildade personer inom företagshälsovården och sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen samt av övriga i 20 § nämnda aktörer i branschen. Den föreslagna rätten till information kan anses vara motiverad för säkerställande av att ämbetsverkets tillsynsuppgift sköts som sig bör.

Vid beredningen av förslaget har det på de grunder som anförts ovan ansetts att lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja trafiksäkerheten i järnvägssystemet och förenhetliga behörighetsvillkoren för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på behörighetsvillkoren för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter på statens bannät. Lagen tillämpas dessutom på den utbildning som ges för skötseln av trafiksäkerhetsuppgifterna samt på bedömningen av hälsotillståndet hos dem som sköter sådana uppgifter och på bedömningsförfarandet.

Lagen skall tillämpas på privata spåranläggningar som är anslutna till statens bannät till den del trafiksäkerhetsuppgifterna på de

privata spåranläggningarna direkt påverkar trafiken på statens bannät.

3 §

Trafiksäkerhetsuppgift

Med en trafiksäkerhetsuppgift avses i denna lag en uppgift som utförs i järnvägssystemet och som direkt påverkar trafiksäkerheten i järnvägstrafik.

4 §

Verksamhetsutövarens ansvar

I järnvägslagen (198/2003) avsedda

1) järnvägsföretag och internationella sammanslutningar av järnvägsföretag,

2) sammanslutningar som bedriver museitrafik,

3) företag och sammanslutningar som verkar på privata spåranläggningar samt

4) företag som utövar banhållning svarar i sin verksamhet för att de som sköter trafiksäkerhetsuppgifter och som är anställda hos dem eller deltar i deras verksam-

het uppfyller behörighetsvillkoren enligt denna lag.

2 kap.

Behörighetsvillkor för trafiksäkerhetsuppgifter

5 §

Grunderna för behörighetsvillkoren

Allmänt behörighetsvillkor för den som sköter en trafiksäkerhetsuppgift är lämplighet för skötsel av trafiksäkerhetsuppgiften, tillräcklig kunskap i det språk som används vid skötseln av trafiken samt minst 18 års och högst 65 års ålder.

Vid skötseln av trafiksäkerhetsuppgifter enligt 7 § 2 mom. 1–4 punkten skall den som sköter trafiksäkerhetsuppgifter ha sådan uppgiftsbaserad kompetens som avses i 7 § 4 mom. Personen skall dessutom uppfylla hälsotillståndskraven enligt 9 och 10 §. Den som underhåller de säkerhetsanordningar som används vid ledningen av järnvägstrafiken skall också uppfylla hälsotillståndskraven enligt denna lag.

6 §

Godkännande av läroanstalt

Banförvaltningscentralen skall som anordnare av utbildning enligt denna lag godkänna ett sådant bolag eller annat samfund (*läroanstalt*) som ger trafiksäkerhetsutbildning och vars anställda har sådan god yrkeskunskap om järnvägssystemet som förutsätts för utbildningsuppgiften.

7 §

Utbildningsprogram samt kompetens som motsvarar utbildningen

Banförvaltningscentralen godkänner utbildningsprogrammen för trafiksäkerhetsuppgifter. Ett utbildningsprogram skall omfatta åtminstone järnvägssystemets grunder, de bestämmelser och föreskrifter som skall tillämpas i uppgifterna samt introduktion i de

uppgifter som avses i utbildningsprogrammet.

Utbildningsprogram ges för följande uppgiftshelheter:

- 1) framförande av rullande materiel,
- 2) övriga trafiksäkerhetsuppgifter vid bangårdsarbete och i rullande materiel,
- 3) trafikledning,
- 4) uppgifter som tryggar och säkrar trafiken vid banarbete samt
- 5) repetitionsutbildning för uppgiftshelheterna i 1–4 punkten.

Utbildningsprogrammet kan begränsas till bara en del av de uppgiftshelheter som nämns i 2 mom. För trafiken på privata spår- anläggningar kan Banförvaltningscentralen godkänna ett utbildningsprogram som är anpassat till trafikens art och omfattning på de privata spår- anläggningarna.

En godkänd studieprestation enligt utbildningsprogrammet ger uppgiftsbaserad kompetens för de uppgifter som angetts i utbildningsprogrammet.

8 §

Giltigheten för kompetens

Uppgiftsbaserad kompetens enligt 7 § 4 mom. för en person som arbetar med en trafiksäkerhetsuppgift gäller tills vidare, om den som arbetar med trafiksäkerhetsuppgiften har deltagit i repetitionsutbildning och arbetat med trafiksäkerhetsuppgifter i enlighet med kompetensen i minst 14 dagar under de 12 föregående månaderna.

Repetitionsutbildningen skall vara minst en och högst tre dagar lång. Deltagande är obligatoriskt under bestämda år på det sätt som förutsätts i utbildningsprogrammet.

Repetitionsutbildning får ges av en läroanstalt som avses i 6 § eller av en sådan i trafiksäkerhetsfrågor insatt person som Banförvaltningscentralen har godkänt för uppgiften.

9 §

Allmänna krav på hälsotillståndet

Endast de som har tillräckliga fysiska och psykiska förutsättningar för att utföra trafiksäkerhetsuppgifter samt ett i 12 § 3 mom. av-

sett giltigt lämplighetsutlåtande av en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen om att hälsotillståndskraven uppfylls får arbeta med trafiksäkerhetsuppgifter.

En person får inte arbeta med trafiksäkerhetsuppgifter om en sjukdom, lyte, skada, annan nedsättning av funktionsförmågan eller någon annan motsvarande egenskap väsentligt försämrar hans eller hennes förmåga att arbeta med trafiksäkerhetsuppgifter.

Den som arbetar med trafiksäkerhetsuppgifter får inte vara påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel. Läkemedel som påverkar skötseln av en trafiksäkerhetsuppgift får användas bara om en i 11 § 1 mom. avsedd sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen eller en i 2 mom. avsedd behandlande läkare inom företagshälsovården godkänner att läkemedel används i samband med skötseln av trafiksäkerhetsuppgifter.

10 §

Särskilda krav på hälsotillståndet

De särskilda kraven på hälsotillståndet när det gäller en trafiksäkerhetsuppgift skall bedömas med hänsyn till hur krävande uppgiften är.

Banförvaltningscentralen kan meddela närmare föreskrifter om de krav på sinnesfunktionerna som krävs för respektive uppgift samt om sjukdomar, lyten, skador och andra nedsättningar av funktionsförmågan som påverkar skötseln av trafiksäkerhetsuppgifter eller om andra motsvarande egenskaper som försämrar skötseln av en trafiksäkerhetsuppgift samt om bedömningen av dessa.

Banförvaltningscentralen kan dessutom meddela närmare föreskrifter om grunderna och metoderna för medicinsk bedömning av hälsotillståndet enligt 1 mom.

11 §

Godkännande av sakkunnigläkare och andra sakkunniga

Banförvaltningscentralen godkänner på ansökan legitimerade läkare för bedömning av hälsotillståndet hos trafiksäkerhetspersonal

och för bedömningsförfarandet (*sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen*). Läkarna skall vara särskilt insatta i trafikmedicin och ha goda insikter i och praktisk erfarenhet av hälsotillstånd som krävs i järnvägstrafik.

För hälsoundersökningar av trafiksäkerhetspersonal godkänner Banförvaltningscentralen på ansökan yrkesutbildade personer inom företagshälsovården som ambetar på en företagshälsovårdsstation. De som godkänns skall ha tillräckliga insikter i de särskilda krav som arbetet ställer på dem som arbetar med trafiksäkerhetsuppgifter inom järnvägsbranschen.

12 §

Bedömning av hälsotillstånd

En i 11 § 2 mom. avsedd yrkesutbildad person inom företagshälsovården skall utföra en i lagen om företagshälsovård (1383/2001) avsedd hälsoundersökning av den som arbetar med trafiksäkerhetsuppgifter. Undersökningen skall utföras innan personen börjar sköta en uppgift enligt 3 §.

På grund av de särskilda krav på hälsotillståndet som följer av trafiksäkerhetskraven skall hälsoundersökning också utföras när det finns anledning att misstänka att

1) personens hälsotillstånd inte uppfyller kraven enligt 9 § 1 mom. och 10 § 2 mom. eller

2) det finns andra särskilda trafiksäkerhetsrelaterade orsaker till hälsoundersökningen.

På basis av resultaten av hälsoundersökningen ger en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen ett utlåtande om uppfyllandet av hälsotillståndskraven i fråga om personens hälsomässiga lämplighet för trafiksäkerhetsuppgifter. Lämplighetsutlåtandet gäller till nästa periodiska hälsoundersökning enligt 4 mom. eller till en hälsoundersökning som sakkunnigläkaren inom järnvägsbranschen föreskrivit särskilt.

En periodisk hälsoundersökning skall utföras inom tre månader efter det att den som sköter en trafiksäkerhetsuppgift har fyllt 25 år och därefter med minst fem års intervaller fram till 40 års ålder. Efter det att personen har fyllt 40 år skall periodiska hälsounder-

sökningar utföras med minst tre års intervaller fram till 61 års ålder och därefter varje år fram till 65 års ålder.

3 kap.

Kompetens och kompetensregister

13 §

Utfärdande av kompetensbevis

Järnvägsföretag, internationella sammanlutningar av järnvägsföretag och företag som utövar banhållning som avses i järnvägslagen skall utfärda ett kompetensbevis till en anställd hos dem, om

- 1) personen har den allmänna kompetens för uppgiften som avses i 5 § 1 mom.,
- 2) personen med godkänt vitsord har fullgjort de studieprestationer som krävs och fått ett intyg av läroanstalten,
- 3) personen har genomgått en hälsoundersökning enligt 12 § 1 mom. och
- 4) en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen i enlighet med 12 § 3 mom. har gett ett lämplighetsutlåtande om personens hälsotillstånd.

14 §

Beviljande av dispens

Banförvaltningscentralen kan av särskilda skäl bevilja dispens i fråga om den uppgiftsbaserade kompetensen och hälsotillståndskraven beträffande behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgifter. Dispens kan beviljas tills vidare eller för viss tid. Beviljandet av dispens får inte äventyra säkerheten i järnvägstrafiken.

15 §

Återkallande av kompetensbevis

Utfärdaren av kompetensbevis skall återkalla kompetensbeviset, om innehavaren inte

längre uppfyller behörighetsvillkoren för uppgiften.

16 §

Kompetensregister

Utfärdaren av kompetensbevis skall föra ett kompetensregister med uppgifter om kompetens för dem som sköter trafiksäkerhetsuppgifter. Kompetensregistret är ett personregister enligt personuppgiftslagen (523/1999).

Som en persons identifikationsuppgifter införs i registret namn, personbeteckning och adress. Det personnummer som den registeransvarige använder för personen kan vid behov införas i registret.

I registret införs uppgifter om utfärdande av kompetensbevis, övervakning av kompetensen samt följande uppgifter som behövs för annan behandling av kompetensärenden:

- 1) uppgifter om personens allmänna kompetens för uppgiften,
- 2) uppgifter om uppgiftsbaserad kompetens som beviljats av en läroanstalt och en repetitionsutbildare samt om de studieprestationer som de godkänt,
- 3) uppgifter om ett lämplighetsutlåtande om hälsotillstånd givet av en sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen, samt
- 4) uppgifter om dispens som beviljats av Banförvaltningscentralen.

I registret införs också uppgifter om återkallande av kompetensbevis.

17 §

Informationskällor utanför kompetensregistret

Läroanstalter, repetitionsutbildare och sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen skall utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna behövliga uppgifter för kompetensregistret, när en person har genomgått en repetitionsutbildning med godkänt vitsord eller när en person har genomgått en periodisk hälsoundersökning eller någon annan hälsoundersökning som hans eller hennes hälsotillstånd kräver.

Uppgifter enligt denna paragraf får också lämnas i maskinläsbar form eller genom tek-

nisk anslutning.

18 §

Användning och förvaringstid av registeruppgifter

Den registeransvarige får använda registeruppgifterna för utfärdande och återkallande av kompetensbevis samt övervakning av kompetens och annan behandling av kompetensärenden. Registeruppgifter får inte lämnas ut utan samtycke av den person som uppgifterna gäller.

En persons registeruppgifter avförs ur registret tio år efter utgången av det år då hans eller hennes kompetens enligt denna lag har upphört.

19 §

Ansvar för uppgifterna i kompetensregistret

Den registeransvarige ansvarar i samband med skötseln av sina uppgifter för att de uppgifter som införts i registret är felfria samt att registreringen och användningen är laglig.

Läroanstalter, repetitionsutbildare och sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen ansvarar för att de uppgifter som de lämnat till registret enligt 17 § 1 mom. är felfria.

20 §

Tillsyn

Banförvaltningscentralen övervakar att behörighetsvillkoren för trafiksäkerhetsuppgifter uppfylls.

Banförvaltningscentralen övervakar också den verksamhet som läroanstalter, repetitionsutbildare, sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen samt yrkesutbildade personer inom företagshälsovården utövar när de sköter uppgifter enligt denna lag.

Den registeransvarige, verksamhetsutövare, läroanstalter, repetitionsutbildare, de som sköter trafiksäkerhetsuppgifter, yrkesutbildade personer inom företagshälsovården och

sakkunnigläkare inom järnvägsbranschen skall utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna Banförvaltningscentralen sådana uppgifter som behövs för att den skall kunna utföra sitt tillsynsuppdrag enligt denna paragraf.

4. kap.

Särskilda bestämmelser

21 §

Vissa bestämmelser om bemyndigande

Närmare bestämmelser om kompetens för personer som sköter trafiksäkerhetsuppgifter på statens bannät och om genomförandet av de tekniska specifikationer för driftskompatibiliteten som Europeiska gemenskapens kommission meddelat om kompetens för trafiksäkerhetsuppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om kompetensbevisens form, ansökan om kompetensbevis samt registrering av uppgifter om kompetens i kompetensregistret kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 §

Tystnadsplikt

Anställda hos Banförvaltningscentralen eller personer som annars deltar i skötseln av ärenden som gäller kompetens för trafiksäkerhetsuppgifter i järnvägssystemet får inte på ett sätt som inte har att göra med uppgifterna utnyttja eller olovligen för andra röja omständigheter som de fått kännedom om i uppdraget och som enligt lag skall hållas hemliga eller som gäller personliga förhållanden eller hälsotillstånd.

Genom lag föreskrivs om röjande av sekretessbelagda uppgifter för en myndighet eller ett organ som sköter ett offentligt uppdrag. Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt denna paragraf döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen utgör brott enligt 40 kap. 5 § strafflagen.

23 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som Banförvaltningscentralen har utfärdat med stöd av denna lag får sökas genom besvär i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Beslutet skall dock iaktas trots besvär, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

24 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den .
Lagens 13 och 15–19 § tillämpas dock först från den 1 januari 2007.
Åtgärder som verkställigheten av denna lag

förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

25 §

Övergångsbestämmelser

Sådan kompetens för skötseln av i lag avsedda trafiksäkerhetsuppgifter och sådan dispens som gäller när denna lag träder i kraft fortsätter att gälla utan ändringar.

Villkoren enligt 7 § 3 mom. skall tillämpas på trafik på privata spåranläggningar senast två år efter lagens ikraftträdande.

De som sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall senast den 1 januari 2007 ha ett kompetensbevis som utfärdats i enlighet med 13 §.

Järnvägsföretag, internationella sammanlutningar av järnvägsföretag och företag som utövar banhållning skall ta i bruk kompetensregistret som avses i 16 § senast två år efter lagens ikraftträdande.

2.

Lag**om ändring av järnvägslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i järnvägslagen av den 7 mars 2003 (198/2003) 23 § 1 mom., 26 § och 29 § 2 mom.,
 som följer:

23 §

Utnyttjande och återkallande av bankapacitet

Den som ansökt om bankapacitet får inte överlåta beviljad bankapacitet till någon annan. Om ett järnvägsföretag utnyttjar beviljad bankapacitet i strid med detta moment, skall Banförvaltningscentralen till denna del återkalla den bankapacitet som har beviljats sökanden.

26 §

Behörighetsvillkor för trafiksäkerhetspersonal

De som framför rullande järnvägsmateriel, de som deltar i trafikledningen samt övriga som direkt sköter trafiksäkerhetsuppgifter i järnvägssystemet skall till sitt hälsotillstånd, sin utbildning och sin övriga kompetens vara lämpliga att sköta uppgifterna i enlighet med vad som särskilt föreskrivs eller bestäms.

Andra som sköter uppgifter som påverkar trafiksäkerheten i järnvägssystemet skall till sitt hälsotillstånd, sin utbildning och sin övriga kompetens vara lämpliga att sköta uppgifterna på behörigt sätt. De skall ha fyllt minst 18 år och högst 65 år och också i övrigt vara lämpliga för sin uppgift.

Järnvägsföretag, internationella sammanlutningar av järnvägsföretag och företag som utövar banhållning är skyldiga att utfärda ett kompetensbevis till en anställd hos dem som uppfyller villkoren.

Utfärdare av kompetensbevis är skyldiga

att föra ett register över anställda hos dem som har ett kompetensbevis. På förande av register tillämpas bestämmelserna i 16–20 § i lagen om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet (/).

Banförvaltningscentralen kan meddela närmare föreskrifter om behörighetsvillkor för personer som avses i 2 mom., om inte något annat föreskrivs eller bestäms om villkoren. Banförvaltningscentralen kan också av särskilda skäl bevilja dispens i fråga om de föreskrifter som den utfärdat med stöd av detta moment. Beviljandet av dispens får inte äventyra säkerheten i järnvägstrafiken.

29 §

Krav som ställs på trafikledningstjänster och på besiktningstjänster för rullande järnvägsmateriel

Personer som besiktigar rullande järnvägsmateriel skall vara lämpliga för sådana uppgifter och yrkesmässigt kompetenta. Ett företag som sköter besiktning av rullande materiel skall i sin verksamhet i tillämpliga delar iaktta vad som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) samt i språklagen (423/2003).

Denna lag träder i kraft den .

Lagens 26 § 3 och 4 mom. tillämpas från den 1 januari 2007.

3.

Lag**om ändring av lagen om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 juni 2002 om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet (561/2002) 3 § 2 mom., 9 § och 12 § 1 mom. som följer:

3 §

Krav som gäller det transeuropeiska järnvägssystemet

—————
I fråga om det transeuropeiska järnvägssystemet meddelar Banförvaltningscentralen närmare föreskrifter om hur besluten och rekommendationerna av Europeiska gemenskapernas kommission om grundparametrerna och de tekniska specifikationerna för driftskompatibilitet skall genomföras i Finland. I fråga om kraven på de yrkesmässiga kvalifikationerna för den personal som är sysselsatt med driften av det transeuropeiska järnvägssystemet samt villkoren avseende personalens hälsa och säkerhet i arbetet gäller likväl det som i övrigt bestäms eller föreskrivs om dem.
—————

9 §

Kraven på god förvaltning

När anmälda organ utför uppgifter som avses i denna lag skall de i tillämpliga delar iaktta förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) och språklagen (423/2003). I intyg om överensstämmelse och i provningsintyg kan likväl användas det språk på vilket det tekniska underlaget för bedömningen har utfattats. På den som är anställd hos ett anmält organ eller dennes underleverantör tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid utförandet av uppgifter som avses i 8 §.

12 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet i strid med 3 § 5 mom., 5 § 1 mom., 6 § 1 mom. eller 15 § eller i strid med bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av 3 § 1 eller 2 mom. eller 4 § 3 mom. på marknaden släpper ut, saluför, säljer eller i övrigt överlåter, tar i bruk, bygger om, mo-

derniserar eller använder ett delsystem eller en driftskompatibilitetskomponent skall, om inte gärningen är ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, *för brott mot kraven på driftskompatibilitet hos järnvägssystem dömas till böter.*

Denna lag träder i kraft den _____.

Helsingfors den 1 oktober 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Kommunikationsminister *Leena Luhtanen*

1.

Lag**om ändring av järnvägslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i järnvägslagen av den 7 mars 2003 (198/2003) 23 § 1 mom., 26 § och 29 § 2 mom.,
som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

23 §

23 §

*Utnyttjande och återkallande av bankapacitet**Utnyttjande och återkallande av bankapacitet*

Den som ansökt om bankapacitet får inte överlåta beviljad bankapacitet till någon annan. Ett järnvägsföretag får emellertid utnyttja bankapacitet som har beviljats någon annan sökande än en järnvägsoperatör och som utnyttjas för trafik som avses i dennas ansökan. Om ett järnvägsföretag emellertid utnyttjar bankapacitet i strid med detta moment, skall Banförvaltningscentralen till denna del återkalla den bankapacitet som har beviljats sökanden.

Den som ansökt om bankapacitet får inte överlåta beviljad bankapacitet till någon annan. Om ett järnvägsföretag utnyttjar beviljad bankapacitet i strid med detta moment, skall Banförvaltningscentralen till denna del återkalla den bankapacitet som har beviljats sökanden.

26 §

26 §

*Behörighetsvillkor för trafiksäkerhetspersonal**Behörighetsvillkor för trafiksäkerhetspersonal*

De som framför rullande järnvägsmateriel, de som deltar i trafikledningen samt övriga som direkt sköter trafiksäkerhetsuppgifter skall till sitt hälsotillstånd, sin utbild-

De som framför rullande järnvägsmateriel, de som deltar i trafikledningen samt övriga som direkt sköter trafiksäkerhetsuppgifter i järnvägssystemet skall till sitt hälso-

ning och sin övriga kompetens vara lämpliga att sköta uppgifterna i enlighet med vad som särskilt föreskrivs eller bestäms.

29 §

Krav som ställs på trafikledningstjänster och på besiktningstjänster för rullande järnvägsmateriel

Personer som besiktigar rullande järnvägsmateriel skall vara lämpliga för sådana uppgifter och yrkesmässigt kompetenta. Ett företag som sköter besiktning av rullande materiel skall i sin verksamhet i tillämpliga delar iaktta vad som föreskrivs i lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, *lagen om delgivning i förvaltningsärenden* (232/1966), *lagen om översändande av handlingar* (74/1954), lagen om elek-

tillstånd, sin utbildning och sin övriga kompetens vara lämpliga att sköta uppgifterna i enlighet med vad som särskilt föreskrivs eller bestäms.

Andra som sköter uppgifter som påverkar trafiksäkerheten i järnvägssystemet skall till sitt hälsotillstånd, sin utbildning och sin övriga kompetens vara lämpliga att sköta uppgifterna på behörigt sätt. De skall ha fyllt minst 18 år och högst 65 år och också i övrigt vara lämpliga för sin uppgift.

Järnvägsföretag, internationella sammanlutningar av järnvägsföretag och företag som utövar banhållning är skyldiga att utfärda ett kompetensbevis till en anställd hos dem som uppfyller villkoren.

Utfärdare av kompetensbevis är skyldiga att föra ett register över anställda hos dem som har ett kompetensbevis. På förande av register tillämpas bestämmelserna i 16–20 § i lagen om trafiksäkerhetsuppgifterna i järnvägssystemet (/).

Banförvaltningscentralen kan meddela närmare föreskrifter om behörighetsvillkor för personer som avses i 2 mom., om inte något annat föreskrivs eller bestäms om villkoren. Banförvaltningscentralen kan också av särskilda skäl bevilja dispens i fråga om de föreskrifter som den utfärdat med stöd av detta moment. Beviljandet av dispens får inte äventyra säkerheten i järnvägstrafiken.

29 §

Krav som ställs på trafikledningstjänster och på besiktningstjänster för rullande järnvägsmateriel

Personer som besiktigar rullande järnvägsmateriel skall vara lämpliga för sådana uppgifter och yrkesmässigt kompetenta. Ett företag som sköter besiktning av rullande materiel skall i sin verksamhet i tillämpliga delar iaktta vad som föreskrivs i *förvaltningslagen* (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) samt i *språklagen* (423/2003).

Gällande lydelse

tronisk kommunikation i myndigheternas
verksamhet samt i språklagen (148/1922).

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den _____.
Lagens 26 § 3 och 4 mom. tillämpas från
den 1 januari 2007.

2.

Lag**om ändring av lagen om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i lagen den 28 juni 2002 om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet (561/2002) 3 § 2 mom., 9 § och 12 § 1 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

3 §

Krav som gäller det transeuropeiska järnvägssystemet

Krav som gäller det transeuropeiska järnvägssystemet

—————
 Banförvaltningscentralen utfärdar närmare föreskrifter om hur besluten och rekommendationerna av Europeiska gemenskapernas kommission om grundparametrarna och de tekniska specifikationerna för driftskompatibilitet skall genomföras i Finland. I fråga om kraven på de yrkesmässiga kvalifikationerna för den personal som är sysselsatt med driften av det transeuropeiska järnvägssystemet samt villkoren avseende personalens hälsa och säkerhet i arbetet gäller likväl det som i övrigt bestäms eller föreskrivs om dem.

—————
I fråga om det transeuropeiska järnvägssystemet meddelar Banförvaltningscentralen närmare föreskrifter om hur besluten och rekommendationerna av Europeiska gemenskapernas kommission om grundparametrarna och de tekniska specifikationerna för driftskompatibilitet skall genomföras i Finland. I fråga om kraven på de yrkesmässiga kvalifikationerna för den personal som är sysselsatt med driften av det transeuropeiska järnvägssystemet samt villkoren avseende personalens hälsa och säkerhet i arbetet gäller likväl det som i övrigt bestäms eller föreskrivs om dem.

—————
 Banförvaltningscentralen utfärdar närmare föreskrifter om hur besluten och rekommendationerna av Europeiska gemenskapernas kommission om grundparametrarna och de tekniska specifikationerna för driftskompatibilitet skall genomföras i Finland. I fråga om kraven på de yrkesmässiga kvalifikationerna för den personal som är sysselsatt med driften av det dem.

9 §

Kraven på god förvaltning

När anmälda organ utför uppgifter som avses i denna lag skall de iaktta lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), *lagen om delgivning i förvaltningsärenden* (232/1966), *lagen om översändande av handlingar* (74/1954), lagen om elektronisk kommunikation i förvaltningsärenden (1318/1999) och språklagen (148/1922). I intyg om överensstämmelse och i provningsintyg kan likväl användas det språk på vilket det tekniska underlaget för bedömningen har avfattats. På den som är anställd hos ett anmält organ eller dennes underleverantör tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid utförandet av uppgifter som avses i 8 §.

9 §

Kraven på god förvaltning

När anmälda organ utför uppgifter som avses i denna lag skall de *i tillämpliga delar* iaktta *förvaltningslagen* (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), *lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet* (13/2003) och språklagen (423/2003). I intyg om överensstämmelse och i provningsintyg kan likväl användas det språk på vilket det tekniska underlaget för bedömningen har avfattats. På den som är anställd hos ett anmält organ eller dennes underleverantör tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid utförandet av uppgifter som avses i 8 §.

12 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 3 § 3 mom., 5 § 1 mom., 6 § 1 mom. eller 15 § eller i strid med bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av 3 § 1 eller 2 mom. eller 4 § 3 mom. *i denna lag* på marknaden släpper ut, saluför, säljer eller i övrigt överlåter, tar i bruk, bygger om, moderniserar eller använder ett delsystem eller en driftskompatibilitetskomponent skall, om inte gärningen är ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, *för brott mot kraven på driftskompatibilitet hos järnvägssystem* dömas till böter.

12 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 3 § 5 mom., 5 § 1 mom., 6 § 1 mom. eller 15 § eller i strid med bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av 3 § 1 eller 2 mom. eller 4 § 3 mom. på marknaden släpper ut, saluför, säljer eller i övrigt överlåter, tar i bruk, bygger om, moderniserar eller använder ett delsystem eller en driftskompatibilitetskomponent skall, om inte gärningen är ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, *för brott mot kraven på driftskompatibilitet hos järnvägssystem* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den _____.